

Önkéntes fiatalok- Fiatal önkéntesek

Bevezetés

Dolgozatom a Magyarországon élő fiatalok¹ önkéntes tevékenységéhez és annak társadalmi hasznosságához kapcsolódó témában készült. Témaválasztásomat több tényező indokolta, hét éve vagyok aktív önkéntes, dolgoztam önkéntes koordinátorként a Demokratikus Ifjúságért Alapítványnál és mai napig sok önkéntes rendezvényt és akciót szervezek. Multiplikátorként középiskolás fiataloknak tartok előadást arról, hogy mi az önkéntesség, milyen társadalmi és személyes hasznosságai vannak. A beszélgetések és képzések során gyakran találkozom azzal a problémával, hogy a fiatal generációnak nincs reális képe arról, hogy mikor önkénteskednek, hogy valójában mit is jelent mindez. Úgy gondolom, hogy az önkéntes intézmények kis számban vannak jelen a fiatalok körében. Ennek előzményét abban látom, hogy a szocialista rendszerben nagymértékben lekorlátozták a civil szférát. A rendszerváltás után ez a téma csak igen lassan lépett be a fiatalok életébe. Nem tudják, hogy az 'önkéntesség' egy vegytiszta kifejezés, a rendszerváltás előtti társadalmi munkával nem hozható összefüggésbe. Az önkéntesség érték, norma és hitrendszer alapján vezérelt cselekvés. A fiatalok többsége nincs teljes mértékben tisztában az önkéntesség szó jelentésével, ezért sokan tévesen asszociálnak. Úgy gondolom, hogy ez nem a fiatalok hibája. Magyarországon az önkéntes tevékenységnek nincs a köztudatban is elhíresült, letisztult definíciója. Ennek köszönhetően, ha a fiatalok valamilyen feladatot végeznek, nem tudják megítélni, hogy önkéntes tevékenység volt-e vagy sem. A statisztikai felmérések alkalmával pedig torz adatok születhetnek. Maga az önkéntes szerepvállalás önszerveződő folyamat volt, ami azt jelentette, hogy az állam nem szólt bele a működésébe. 1945. előtt például az egyházak koordinálták a segítségnyújtást.² Az Önkéntes Központ Alapítvány (ÖKA) megjelenésével, 2002. óta az állam már egyre nagyobb befolyással tud lenni ezekre a mozgalmakra.³ Ilyen az újonnan elfogadott ifjúság-politikai intézkedések. Dolgozatomban szakirodalmak alapján mutatom be a különféle fogalmakat, kifejezéseket a témának megfelelően. Ismertetni fogom, a hazai önkéntes törvényt és stratégiát, melyet azért tartok fontosnak, mert sok mindent szabályoz, és befolyással van az önkéntesek életére. Általánosságban összefoglalom a fiatalok életmódját és azt, hogyan kapcsolódik az életük az önkéntes tevékenységhez, milyen megítélések vannak ezzel összefüggésben. Mivel töltik szabadidejüket, az iskolán kívül hol tudnak szocializálódni, kortársaikkal milyen közös szabadidős tevékenységet folytatnak. Zárásként bemutatom azt is, hogy az idősebb korosztály hogyan kapcsolódik be az önkéntes tevékenységbe.

¹ 14-29 éves korosztály

² *Nemzeti Önkéntes Stratégia 2011-2020.* www.kormany.hu/download/0/48/60000/honlapra.doc
Megtekintve: 2012-08-22 9:15

³ *Történetünk* <http://www.oka.hu/cikkek/toertenetuenk> Megtekintve: 2012-08-22 10:55

1. Az önkéntességről általánosan

1.1 Az önkéntesség fogalma, társadalmi értelmezése különböző szakirodalmak alapján

A történelemben már régóta jelen van az önkéntesség, mint segítségnyújtás. Régebben a nagy világvallások koordinálták és támogatták a szegények megsegítését. A zsidó vallásban ezt cedakának, az iszlámban zakatnak, a kereszténységben caritasnak hívják. A lényege az, hogy a közösség minden tagjának lehetősége legyen a vallást gyakorolni, annak megfelelően élni. Az adakozás gyakorlatát a távol-keleti vallások is támogatják, és hisznek abban, hogy koldusnak adni megtisztulást jelent a bűnöktől.⁴ Ezeknél a vallásoknál az ember nem maga dönti el, hogy szeretne-e önkéntes tevékenységet végezni. A hitük szerint mindenki azt követi, melyet a tanai előírnak. Ezáltal vesznek részt segítségnyújtásban. Mindenki a maga vallásának megfelelő önkéntes leírást tekinti megfelelőnek. Vannak, olyanok akik az önkéntességet altruizmusnak⁵ tekintik. Vannak, akik például az ajándékozást, az önzetlen segítségnyújtást, kooperációt és a dolgok viszonzását. Mások szerint pedig szívességi munka, kaláka, ahol a közösség tagjai egymásnak segítséget nyújtanak, közösen végeznek feladatokat.⁶ A mai magyar társadalomban az önkéntesség, mint fogalom sokat változott az elmúlt időszakban. A kommunista blokk felbomlása után új tartalmat kapott az önkéntes tevékenység. A definíciókat két csoportra lehet osztani. Az első nagy csoportot az Egyesült Nemzetek Szövetsége (ENSZ) és az Európai Unió (EU) által alkotott fogalmak köre, a másik csoportot pedig szakmai, tudományos kutatások köre alkotta meg.

Az Egyesült Nemzetek Szövetsége által alkotott fogalom szerint: Az önkéntesség három meghatározó jellemzőjéről beszélhetünk. „Először is, a tevékenységet nem lehet első sorban pénzügyi juttatásért elvégezni, mégis a költségek megtérítése és valamilyen jelképes összeg fizetése megengedhető. Másodszor, a tevékenységet önkéntes alapon, egy egyén szabad akaratából fakadóan, kell elvégezni, habár itt is található kétséges területek: mint az iskolai közösségi szolgáltatási rendszer, mely támogatja és néha igényli is a tanulók részvételét az önkéntes munkában, és a 'Food for Work' (Ételért Munka) programok, ahol kifejezetten különbséget teszünk a közösségi részvétel és az étkeztetési támogatás között. Harmadszor, a tevékenységnek hasznosnak kell lennie vagy egy egyén – aki nem az önkéntes – vagy az egész társadalom számára, habár megjegyezendő, hogy az önkénteskedés kifejezetten hasznos az önkéntes számára is. Ebben a széleskörű fogalmi keretben legalább négy különböző önkéntes tevékenységet is meghatározhatunk: kölcsönös támogatás vagy önségély; filantrópia, mások ellátása; részvétel vagy polgári aktivitás; és pártfogás vagy kampányolás. Ezen típusok mindegyike a világ minden részén előfordul.”⁷

Az ENSZ definíciójának második pillére arról szól, hogy a fiataloknak az iskolai közösségi munkában való részvétele is önkéntes tevékenység. A magyar Köznevelési Törvénybe beiktatták, hogy kötelező jelleggel minden középiskolásoknak önkéntes tevékeny-

⁴ *Az önkéntesség története*. <http://www.onkentesen.eu/az-onkentesseg-tortenete> Megtekintve: 2012-09-02 7:42

⁵ segítő viselkedés

⁶ MÉSZÁROS ZOLTÁN- KOSTYÁL ÁRPÁD- MESTER DÁNIEL (2011): *Köztár.hu Közszolgáltatás, esélyegyenlőség, önkéntesség*. Nemzeti Család-és Szociálpolitikai Intézet

⁷ *The UN definition of volunteering*. <http://eyv2011.europak-online.net/wp-content/uploads/2010/11/UN-definition-volunteering.pdf> Megtekintve: 2012-08-30 17:51

séget kell végezniük, ami nagy közfelháborodást keltett. Az emberek úgy vélték, az nem önkéntes tevékenység, ami kötelező. Iskolai közösségi szolgálat eddig is volt, csak nem volt érettségihez kötött feltétele.

Az Önkéntes Közalapítvány meghatározása szerint: „Az önkéntesség olyan tevékenység, melyet egyénileg vagy csoportosan, rendszeresen vagy alkalmanként, belföldön vagy külföldön a közös jó érdekében személyes akaratból végeznek anyagi ellenszolgáltatás nélkül. Az önkéntes tevékenység közvetlen anyagi haszonnal nem jár annak végzője számára, továbbá az önkéntes nem helyettesíti a fizetett munkaerőt. Az önkéntes nem elsősorban saját családjának segít, munkálkodása hozzáadott értéként jelenik meg a fogadó szervezet életében. A tevékenység megvalósulhat non-profit, civil szervezet, vagy állami intézmény-, ritkább esetben for-profit szervezet (cégek, vállalkozások) keretein belül. Előnye, hogy elősegíti a társadalmi beilleszkedést, hozzájárul a szegénység, a kirekesztődés csökkentéséhez és a teljes foglalkoztatottsághoz. Az önkéntesség segít környezetünk és közösségünk jobbá tételében.”⁸

Szakmai, tudományos definíciók szerint: „Önkéntes tevékenységet elsősorban nem anyagi ellenszolgáltatásért végeznek, de a kiadások megtérítése, vagy jelképes fizetség megengedhető. A tevékenység önkéntes. Az önkéntesség más személy vagy a társadalom hasznára irányul (bár köztudott, hogy az önkéntesség jelentős haszonnal jár az önkéntes személyre nézve is).”⁹ „Az önkéntesség, más néven voluntarizmus azt jelenti, hogy külső nyomás nélkül, saját belső indítatásból vállalunk valamit. A kifejezés a latin voluntariusból származik, ami hajlandót jelent. Nagyon fontos eleme az önkéntességnek tehát a tudatosság, a választás, azaz tudatosan melléállunk valamilyen számunkra is fontos ügynek.”¹⁰

A három definíciót összehasonlítva elmondható, hogy az önkéntesség nem fizetett, tehát nem ellenszolgáltatásért végzett tevékenység, noha a kiadások megtérítése vagy jelképes fizetség megengedhető. Az ember szabad akaratából végzi, más hasznára vagy a közös előállítására irányulva. A szakmai tudományos definíció tovább szűkíti, mivel még két feltételt fogalmaz meg az önkéntesség meghatározásakor: az önkéntességet tervezett segítsének (planned helping) értelmezi, amelynek szervezett keretek között kell folynia¹¹

1.2 Az önkéntesség hazai és nemzetközi formái, megjelenése

Az Európai Unió országaiban mindenhol elfogadott, hogy az önkéntesség a társadalomban fontos szerepet tölt be. Az állampolgárok számára javítja az életminőséget, és gyakran segít a karrier építésében. Az önkéntesség hagyományával és történelmi háttérével az angolszász országok rendelkeznek.¹² Az Eurobarométer 2011-es felmérése alapján, Magyarország európai viszonylatban a 20. helyen áll az önkéntesség részvétel alapján. (A jelentésből azt is

⁸ *Mi az önkéntesség.* <http://www.onkentes.hu/cikkek/mi-az-az-onkentesseg> Megtekintve: 2012-08-05 6:02

⁹ CZIKE KLÁRA-BARTAL ANNA MÁRIA (2005): *Önkéntesek és nonprofit szervezetek az önkéntes tevékenységet végzők motivációi és szervezeti típusok az önkéntes foglalkoztatásban.* Budapest: Civil Egyesület.

¹⁰ *Mi az önkéntesség.* <http://www.onkentesen.eu/mi-az-onkentesseg> Megtekintve: 2012-09-02 8:31

¹¹ BARTAL ANNA MÁRIA: „Menj el, és Te is hasonlóképpen cselekedj!” - az önkéntesség fogalmáról, az önkéntesek számáról és motivációiról. 2011.szeptember 28-32. Szív magazin

¹² *Az önkéntességre vonatkozó teljesítmény-értékelő és motiváció elemző modell kidolgozásának tapasztalatai.* http://mkkke.hu/images/teljert_modell_tanulmany_20111030.pdf Megtekintve: 2012-11-01 11:19

megtudtuk, hogy a legelterjedtebb az önkéntességben való részvétel Hollandiában, Dániában és Finnországban van.) A legelmaradottabb országok ezen a téren Bulgária, Portugália és Lengyelország. Az európai országok közel egynegyede vesz részt önkéntes tevékenységben, vagy rendszeresen, vagy alkalmanként.¹³ Hollandia és Dánia nem csak abban hasonlítanak, hogy mind a két országban elterjedt az önkéntesség, de az ifjúságpolitikájuk is hasonló. Ellentétben Magyarországgal, ahol elsősorban nem arra keres problémát az ifjúságpolitika, hogy az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező fiatalokat integrálja. Magyarországon elsősorban a felelős állampolgárságra nevelés a cél.

Dániában az ifjúságpolitikán belül legkiemelkedőbb terület az olyan fiatalok helyzetének a javítása, akik semmilyen képzésben nem vesznek részt és emellett nincsenek foglalkoztatásban. Az egyik legjelentősebb probléma ugyanis az, hogy a legtöbb fiatal csak az általános iskolát végzi el és nem tanul tovább. Ezért kiemelt cél, hogy minél több fiatal tanuljon tovább, ami növelné a munkaerő-piaci esélyeket. Dániában három ifjúsági csomagot (youth packages) alkalmaznak.

Az első ilyen youth packages az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenet biztosításával foglalkozik. Elsődleges célja, hogy a fiatal munkanélküliséget csökkentse, új lehetőségeket biztosítva számukra. A program keretein belül a cégek támogatást kapnak, hogy minél több gyakorlati helyet tudjanak biztosítani a fiatalok számára. Erre a támogatásra azért van szükség, mert a cégek önrészből, nem tudnának megfelelő számú gyakorlati helyet biztosítani. Másodlagos célja, hogy a korai iskolaelhagyókat visszaintegrálják az oktatásba. Ennek keretében készségtantárgyakból tartanak képzéseket, munkanélküli segítségben részesülő fiatalok részére.

A második youth packages program a korai iskolaelhagyás megakadályozásával foglalkozik. A 15-17 éves fiatalokat a továbbtanulásra illetve a munkavállalásra ösztönzi. Megoldást jelenthet, hogy minden olyan 18 év alatti személyt megkeresnek, akik a munkaügyi központban regisztráltak. Ezen kívül a munkaügyi központok mentorokat biztosítanak ennek a korosztálynak, akik segítik és támogatják őket, hogy folytassák a tanulmányaikat illetve, hogy gyakorlati helyet találjanak. A cél, hogy ezek a fiatalok részt vegyenek valamilyen oktatásban, képzésben vagy munkahelyet, szakmai gyakorlati helyet találjanak.

A harmadik youth package a felsőfokú végzettséggel rendelkezők segítségével foglalkozik. Elsődleges célja a felsőoktatási intézmények kompetencia fejlesztése. Ez azért fontos, mert a végzett diákok kevés szakértelemmel rendelkeznek, ami hátrányt jelent a munkavállalásnál. Másik alprogramja a „Hallgatói Kampány”, aminek a célja, hogy bemutassa a kis-és középvállalkozásoknak, hogy milyen előnnyel jár számukra, ha egy frissen végzett hallgatót alkalmaznak. Harmadik alprogramja a tudáserősítő mintaprogram, mely kisvállalkozások innovációját növeli. A támogatásnak köszönhetően a vállalatok alkalmazni tudnak egy egyetemi hallgatót, aki egy új, különleges innovációs és fejlesztési projektet valósít meg a cégen belül.

A dán ifjúságpolitikának a lényege tehát, hogy minél több fiatal számára tudjon megfelelő szaktudást biztosítani, ezáltal könnyebben tudjanak munkát vállalni. Fontosnak tartja, hogy az oktatási intézmények együttműködjenek cégekkel, ifjúsági szervezetekkel, így a fiatalok iskolai tanulmányuk befejezése után, könnyebben tudnak integrálódni a munkaerőpiacra.

¹³ *Önkéntesség és generációk közötti szolidaritás*. Eurobarométer összesítő jelentés. 2011. október. http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/hu/00191b53ff/Eurobarom%C3%A9ter.html?tab=2011_1 Megtekintve :2012-09-24 19:59

A dán ifjúságpolitikához hasonlóan a holland is foglalkozik a korai iskolaelhagyással, azonban az ő programjuk tovább bővül az önkéntességre való felhívással és a gyermekvédelemmel. Hollandiában a fiatalok elnevezést a 0-24 év közöttiekre értelmezik, ezért a gyermekek védelmére, életkörülményeik javítására is nagy hangsúlyt fektetnek. Ezen kívül gyermekgondozási szolgáltatást nyújtanak a 4 év alatti gyermekeknek. Hollandiában is problémát okoz a korai iskolaelhagyás, a fiatal munkanélküliség. Dániával szemben, a hollandok a megfelelő karrier tanácsadásban, valamint a felsőfokú tanulmányok kiválasztásánál való segítségnyújtásban látják a megoldást. A minél magasabb oktatási képzés megszerzése hozzájárul ahhoz, hogy a fiatalok nagyobb eséllyel rendelkezzenek a munkaerőpiacon, ezzel csökkentve a fiatal generáció munkanélküliségi arányát. Új munkahelyek teremtése, szakmai gyakorlati helyek biztosítása szintén segítséget nyújt a munkanélküliség csökkentésében. Ifjúságpolitikai programjukban az önkéntesség is jelen van. A hollandok fontos célkitűzése, hogy fiatalokat önkéntes programokba vonjanak be. A többi európai országgal együtt, ők is 2011-ben, az önkéntesség európai évében népszerűsítették legnagyobb mértékben az önkéntesség szerepét és előnyeit.

A holland ifjúságpolitika sokkal tágabban értelmezi a fiatalságot, mint Dánia, ezért nem csak a korai iskolaelhagyással és a fiatalok munkanélküliségével foglalkozik. Programjába foglalja a kisgyermekek gondozásának segítségét és az önkéntességet.

A két ifjúságpolitika mellett a magyarországi ifjúságpolitika a legszélesebb körű. Az ifjúsági intézményrendszer Magyarországon 1999-ben kezdett megszilárdulni az önálló minisztérium (akkor még Ifjúsági és Sportminisztérium) megalakulásával. 2002 után a kormány célja a meglévő intézményrendszer megőrzése és fejlesztése volt. A 2010. évi országgyűlési választásokat követően az ifjúságpolitika a Nemzeti Erőforrás Miniszter szakpolitikai feladat- és hatáskörébe került.¹⁴

„Az Új Nemzedék Jövőjéért Program” keretei, meghatározzák a magyar kormány ifjúságpolitikai céljait és értelmezési keretet ad a fiatalokat érintő ügyeknek. „...Egyik legfőbb alapvetése, hogy Magyarországon a szükséges változások alapvető erőforrásai a fiatalok. Ezért is fontos, hogy a mindenkori kormány megfelelő stratégiával – és az annak megvalósításához szükséges eszközökkel – rendelkezzen az ifjúság helyzetének javításához. Ez a program új szemléletet kíván meghonosítani az ifjúságról való gondolkodásban, amelynek alapvetése: törődöm a hazámmal, mert a hazám is törődik velem”¹⁵ Kiemelkedő területei az aktív állampolgárságra nevelés, otthonteremtés, családalapítás megkönnyítése, munkavállalás, szabadidő és a döntéshozók és fiatalok közötti kölcsönös együttműködés. A program egyik célja, hogy a fiatalokat a közéletbe integrálja és társadalmi, közéleti aktivitásukat növelje. Oktatási rendszeren belül és kívül is egyaránt fontos feladat az állampolgári ismeretek oktatása. Továbbá, fontosnak tartja az élettér vonzóbbá tételét a fiatalok számára. Itt a lakhatás feltételének könnyítését és az olyan kedvezmények kialakítását veszi célul, amely segít a házasságkötések és a gyermekvállalások kialakításában. Ebben a blokkban foglalja össze a környezettudatosság fontosságát és szerepét. A holland és a dán ifjúságpolitikához hasonlóan, a magyar program is segíteni kíván a végzett diákoknak és igyekszik megelőzni a korai iskolaelhagyást. Magyarországon pályaválasztási tanácsadásokban, szakképzés fejlesztésében és a szakmai gyakorlatokban látják a megoldást. Végül kiemelkedő programja a hazai ifjúságpolitikának a szabadidő hasznos és biztonságos eltöltésének fejlesztése.

¹⁴ Új nemzedék jövőjéért program. http://www.ujnemzedek.hu/files/tiny_mce/keretprogram0116.pdf
Megtekintve: 2012-10-23 16:57

¹⁵ Uo.

Célja, hogy minél szélesebb kör számára tudjunk kikapcsolódási, sportolási és kulturális programokat biztosítani.¹⁶

A három ifjúságpolitika széleskörűen foglalkozik a fiatalok helyzetével, lehetőséget biztosítanak a fiatalok számára az önfejlesztésre. Céljuk a fiatalok segítése, aktív állampolgárrá nevelése és a munkaerő piaci beilleszkedésüknek megkönnyítése. Mind a három ifjúságpolitikai program foglalkozik a korai iskolaelhagyás megelőzésével. Mégis ezzel a témával Dánia foglalkozik a legtöbbit. Több alprogramon keresztül igyekszik a fiataloknak segíteni a tanulásban és a munkaerőpiacba való beintegrálásba. Ezek az ifjúságpolitikai intézkedések abban különböznek egymástól, hogy se a magyar, se a dán nem foglalkozik külön az önkéntességgel, még holland ezt a témakört külön kiemeli. Továbbá Hollandia abban is különbözik a másik két országtól, hogy széles intervallumba foglalja a fiatalságot.

A magyar ifjúságpolitikát a folytonosság hiánya jellemzi a rendszerváltás óta. Ezért szükség van az ifjúságpolitika fejlesztésére.¹⁷ Elsősorban be kellene építeni az önkéntességet a programjába, mivel az önkéntes tevékenység típusa is eltérő külföldi összehasonlításban. Továbbá az önkéntesek által preferált területek jól kimutatták egyes tagországok között, ezért erre is hangsúlyt kell fektetni. Még külföldön legfőképp sportegyesületekben tevékenykednek a fiatalok, addig hazánkban inkább a karitatív tevékenységek vannak előtérben. Ez legfőképp a különböző gazdasági és szociális helyzetek miatt alakult ki. Az Európai Bizottság által szervezett Önkéntesség éve, több országban pozitív eredményt ért el. Lengyelországban például a legpozitívabb változás az önkéntesség megítélésében mutatkozik meg. A lengyelek azóta, hogy tisztában vannak az önkéntesség fogalmával, azóta egyre többen végeznek ilyen jellegű tevékenységet. Észtországban a „Csináljuk meg!” hulladékgyűjtés hozott pozitív eredményeket. Igaz, ez egy önkéntes akció volt, de nagyon sok embert megmozgatott. Ezért a közeljövőben az egyik kitűzött célja az országnak, hogy rövidebb, projektszerű tevékenységeket szervezzenek. Szlovákiában sajnos csökkent az önkéntes részvétel, mivel az állam már nem támogatja ezt a szektort. Az önkéntesség közel 3%-kal járul hozzá egyes tagállamok GDP-jéhez. Magyarországon ez kevesebb, mint 1%, Hollandiába viszont 4-5%-ra tehető. Ez mind a különböző politikai, kulturális, történelmi és gazdasági hatások miatt alakult ki.¹⁸ Hollandiában az önkéntes definíció az állam által meghatározott fogalom, ettől függetlenül a társadalom ezt sokkal tágabban kezeli.¹⁹ Magyarországon számos lehetősége van arra, hogy a fiatalok kijuthassanak külföldre önkénteskedni. A legerterjedtebb formája az Európai Önkéntes Szolgálat (EVS), ahol pályázat útján bárki, aki 16-30 éves fiatal, (hallgatói jogviszony nélkül is) élhet a lehetőséggel. A másik ilyen jellegű szervezet, az Egyesült Nemzetek Önkéntesei (UNV). A fiataloknak ez jelenleg csak angol nyelven érhető el Magyarországon, de itt is lehetőség nyílik a mobilizációra.

¹⁶ *Ifjúságpolitika az egyes európai országokban* <http://www.eurodesk.hu/ifjusagpolitika> Megtekintve: 2010-09-30 23:24

¹⁷ *Ifjúságpolitikai vizsgálatok Magyarországon.* http://www.ifjusagimunkakonyvtara.hu/reszletes_ifjusagpolitikai_vizsgalat_magyarorszagon__55.html Megtekintve: 2012-10-21 1:12

¹⁸ MÉSZÁROS ZOLTÁN-KOSTYÁL ÁRPÁD-MESTER DÁNIEL(2011): *Köztár.hu Közszolgáltatás, esélyegyenlőség, önkéntesség.* Nemzeti Család-és Szociálpolitikai Intézet

¹⁹ *What is volunteer.*

http://www.movisie.nl/127853/def/home/vrijwillige_inzet/over_vrijwillige_inzet/wat_is_vrijwillige_inzet/ Megtekintve: 2012-11-01 14:35

2. Az önkéntesség hazai stratégiája, tevékenységének formái, törvényi keretei

2.1. Az önkéntes stratégia

A magyarországi önkéntes stratégia 2007-2017-ig alakított ki hosszútávon célokat, feladatokat. A stratégia, kormányzati támogatással jött létre. Céljai, hogy mindenki számára elérhető legyen az önkéntesség, hogy minden szektorban lehetősége legyen megjelenni, ha kell, akkor a fizetett munkaerő kiegészítéseként is jelen legyen. Összefoglalja mindazt, ami az önkéntesség szempontjából történt, hogy levonja a történelemből adódó következtetéseket, és válaszolja a következtetések nyomán fellépő stratégiai irányokat és közös feladatokat. Fontosnak tartja, hogy az emberek tudatában legyenek annak, hogy az önkéntesség értéketermelő és hasznos dolog.

Ezen értékek mentén dolgozták ki az önkéntesség kiteljesedését. Elsősorban a befogadó társadalommal és a sokféleség elvével foglalkozik, ami azt jelenti, hogy mindenkinek van szerepe, helye és egyéni képessége arra, hogy tegyen valamit. Továbbá az önkéntesség elvével, ami azt foglalja magába, hogy mindenkinek joga van arra, hogy mikor, hol, milyen és mennyi önkéntességet végezzen. A kölcsönösség elve azt fejezi ki, hogy az önkéntes ad és emellett kap is, nem pusztán altruista tevékenység. A képessé tevést is fontosnak tartja, ami az önfejlesztésre, önkifejezésre és kreativitásra teszi a hangsúlyt. Végül a „hatással lenni” elv, ami azt foglalja össze, hogy az önkéntesség, hatással van a kultúrára, gazdaságra, környezetre és a társadalomra. A stratégiai útmutató a 2005-ben publikált eredmények alapján mutatják be, a magyarországi önkéntesség helyzetét. Azért tartják ezt fontosnak, mert ez alapján jól fog látszódni, milyen területeken kell fejleszteni az önkéntességet, hogy átlátható legyen a stratégia fontossága. A kutatási eredmények közül a dolgozatomban szempontjából legfontosabbakat emelem ki. A 14 éves és idősebb korosztály 40% kapcsolódott be valamilyen önkéntes tevékenységbe. A legtöbb (közel 70%) önkéntes tevékenység a lakóhelyi és települési segítségnyújtás volt. Az önkéntesek életkora egyre kisebb, egyre több középiskolás vállal önkéntes tevékenységet és az általuk végzett munka mennyisége a 10 év alatt, több mint harmadával növekedett. Szervezetekben tevékenykedők közel 1 millióan vannak. Azért ezeket emelem ki elsősorban, mert ebből is látható, hogy a fiatalok egyre aktívabban vesznek részt a társadalom életében.²⁰

A kutatási eredmények helyzetfelmérésként való használatát az önkéntesség SWOT analízisének elvégzésével egészítették ki. Ezekből a következtetésekből a stratégiai célok megfogalmazása vált lehetővé. A SWOT analízisből jól látható, hogy Magyarországon sokkal több a gyengeség, mint az erősség az önkéntesség terén. Néhány erősséget, gyengeséget, lehetőséget és veszélyt foglaltam össze. Erősségnek számít, hogy Magyarországon van önkéntes törvény, amely támogatást és fejlődést biztosít az önkéntes szervezeteknek és az önkénteseknek. Továbbá, Magyarországon körülbelül 1 millió önkéntest tartanak számon. Vannak kiemelkedő pályázatok, melyek támogatják az önkéntességet. Ezekkel szemben sajnos jóval több gyengeség van, mint erősség. Nem sorolom fel mindet csak számomra legfontosabbnak tartott részeket. Az első, hogy az oktatásban nincs jelen a megfelelő önkéntesség, a CSR (vállalati felelősségvállalás) nem ösztönzi eléggé a dolgozóit a közösségi felelősségvállalásra. Másodszor, nincs elég információjuk az embereknek az önkéntes-

²⁰ *A magyarországi önkéntesség fejlesztési stratégiája.*

http://www.ifjusagimunkakonyvtara.hu/reszletes_a_magyarorszag_i_onkentesség_fejlesztési_strategia_j_a_97.html Megtekintve: 2012-10-28 17:41

ségről, sztereotípiák alakultak ki, ezért gyengén szervezett, felkészületlen önkéntesek. Harmadszor, az államnak nincs megfelelően kidolgozott stratégiája. Az önkéntes tevékenységnek, intézményrendszereknek sincs országos lefedettsége. Szerencsére az országban, mégis számos lehetőség van. Itt elsősorban arra kell gondolni, hogy egyre több kutatás lelhető fel az önkéntességről, mely segít a téma előrejutást. A fiatalokat egyre jobban érdekli az önkéntesség, ennek köszönhetően egyre elkötelezettebbek lesznek egy-egy ügy mellett, így nagyobb eredménye van a köz-és felsőoktatásba való integrációra. A SWOT analízisnek van egy negyedik lépcsője, a veszély feltárás. Én ezek közül három fontosabb részt emeltek ki. Az egyik, hogy az emberek az önkéntességet, mint társadalmilag fontos elemet, nem fogják becsülni és ingyen munkának fogják tekinteni. Másrészt a fiatalok számára csak kötelező társadalmi munkaként jelenik majd meg. Végül nem lesz megfelelő finanszírozási lehetőség, ezáltal könnyen lehet elveszíteni önkénteseket és még nehezebb lesz őket bevonni.

Ezek után a helyzetfelmérések után áttérek azokra az átfogó stratégiai célokra és eszközökre, melyek elősegítik az önkéntes szféra működését.

1. *Infrastruktúrafejlesztése*: A hazai önkéntes programok nem megfelelően szervezettek, a civil szervezetek nem rendelkeznek megfelelő forrással, információval és tudással a megfelelő kivitelezéshez. Az önkéntesség nem fog megerősödni, ha nincs megfelelő fogadókapa-citás. A megoldást az önkéntes központok, valamint fejlesztéssel, képzésekkel foglalkozó intézmények, szervezetek megerősödésében látják. Másrészt, forrásokat kell biztosítani a konkrét önkéntes programokra.

2. *Önkéntesség és állami intézmények összekapcsolódásának erősítése*: Az önkéntesség állami intézményekbe való integrációja fontos cél, mert így az intézményekben egyfajta attitűdváltást lehetne elérni, számos problémára lehetne megoldást találni, például: nővérhí-ány. Természetesen ezeket csak kiírt pályázatok által és megfelelő szaktudással lehetne végezni. Megfogalmazott cél, hogy az állami intézményekbe (szociális, oktatási, művelődé-si, kulturális) fogadják az önkénteseket, akiknek lenne önkéntes koordinátoruk és a szerve-zetek által kapnának megfelelő munkamódszert.

3. *Az önkéntesség ösztönzése az információk áramlásának segítségével*: Itt a két cél az, hogy azok, akik már önkénteskednek olyan információkat kapjanak, ami által megtalálják a számukra legmegfelelőbb területet. A másik cél, hogy új önkéntesek kerüljenek be a rend-szerbe, az állampolgároknak legyen kedvük csatlakozni az önkéntes szervezetekbe. Fontos, hogy az emberek érezzék azt, hogy, aki szeretne tevékenykedni annak megfelelő teret tud-nak biztosítani erre a célra.

4. *Az önkéntesek formális programokhoz, fogadó szervezetekhez, intézményekhez kapcsolá-sa*:

Az önkéntesek kapcsolati hálója, illetve kapcsolatuk a munka világával, az önkéntesség által hatékonyabb lehetne. Kanadai kutatások szerint, a fiatalok legfőbb motivációja a mun-kaerő-piaci lehetőségek javítása, mert így könnyebben találnak munkát.

5. *Az egyének ösztönzése önkéntes tevékenységek végzésére*: Fontos, hogy minél több em-bert kapcsoljanak be az önkéntességbe. Az iskolai rendszerben jutalmazni kellene az ön-kéntességet, felvételi többletpontokkal vagy valami más ösztönzéssel. Az állampolgári ismeretek oktatásba is be kellene venni ezt a témát. Hasonló cél a munkahelyekkel kapcsola-tosan is. Ösztönözni kell azon munkavállalók felvételét, akik végeznek önkéntes tevé-kenységet.

6. *A fiatalok és az idősebb generáció bekapcsolása*: Magyarországon a fiatalok és az idő-sebb generáció kevésbé kapcsolódik be az önkéntes programokba, mint az aktív keresők. Ezért kiemelt figyelmet kell kapniuk, hogy ők is be tudjanak kapcsolódni a programokba.

Fiatalok esetében az iskolarendszeren belül és mellett programokat kellene biztosítani. Az idősebbek esetében ez egy kritikusabb helyzet, mert sok a magányos és a társadalomtól elszigetelten élő. A tapasztalataik ha nem hasznosítják, az nagy társadalmi pazarlásnak számít, ezért külön generációs sajátosságokat figyelembe vevő programokra van szükség.

7. *Hosszú távú pályázati kiírások:* Más területekből tanulva a hosszú távú előre láthatóan tervezhető pályázati kiírások nagy segítséget jelenthetnek a programok megvalósításában. További pályázati kiírások előtt, az eddigi önkéntes programok kutatására, értékelésére, monitorozására van szükség. Az itthoni jó példák és gyakorlatok mellett a külföldi példák is sokban segíthetik a hosszú távú programfinanszírozó stratégia pontos kimentét. Magyarországon a támogatási terület kialakításában szervezetek, önkéntesek, állampolgárok véleményét is fontos kikérni, mivel ez egy fiatal támogatási terület.

Ezekkel az átfogó stratégiai célokkal 2007-2017 között Magyarországon a következő eredmények elérését látják reálisnak a stratégia megalkotói. Az önkéntesek nagyobb számban lesznek jelen a különböző szektorokban és ágazatokban. Az önkéntes tevékenység elfoglalja méltó helyét a társadalomban, menedzsmentje hatására az állami intézmények munkafolyamatai átalakulnak. Önkéntesek által finanszírozhatatlan tevékenységek találnának gazdára például: kórházi lélekápolás. Több önkéntes kapcsolódna intézményekhez, ezáltal könnyebb lenne a képzésük, informálásuk és kutatásuk. Világossá válna, hogy az önkéntesség értékteremtő, nem csak altruista tevékenység. Karrierépítésnél és munkavállalásnál előnyt jelent, mert az elmélet mellett lenne gyakorlata is a fiataloknak. Lesz egy működőképes önkéntes adatbázis, a szociális ellátás integráns részét képezzék az önkéntes programok. Az önkéntes programoknál kiírt pályázatokban el lehessen számolni az önkéntes munkát önrökönt. Ezek a célok, hogy megvalósulnak-e, különböző mérésekkel és kutatásokkal szeretné az ÖKA nyomon követni.²¹

2007-óta számos területen jól érzékelhető a stratégia jelenléte. Először az Önkéntes Közalapítványok megjelenésével, majd 2009-ben a megyei Önkéntes Centrumok létrejöttével. Az önkéntes centrumokban, önkéntes fogadóhely adatbázisok várják azokat az embereket, akik aktívan szeretnék tevékenykedni. 2011-ben az önkéntesség éve is nagyban segített a célok elérésében. Egyre több helyen látni felhívásokat, road-showkat, idén második éve, hogy megszervezték az országos hulladékgyűjtő napot, a „Te szedd” akciót. Nagyon sok programot, képzést és felhívást fel lehetne még sorolni, ahol az emberek találkozhattak az önkéntesség lehetőségével. A hazai önkéntes stratégia jól körülhatárolja a kitűzött célokat, amiknek már vannak látható eredményei is a mai magyar társadalomban.

2.2. Önkéntesség és kötelezettség (a 2005. évi törvény elemzése, értékelése, véleményformálás a törvényről)

„Az Országgyűlés elismeri a társadalom tagjainak szolidaritásán alapuló, az állampolgárok öntevékenységet kifejező, a személyeknek és közösségeiknek más vagy mások javára ellenszolgáltatás nélkül végzett önkéntes tevékenységét.”²² Az Országgyűlés célja, hogy meghatározza az önkéntes tevékenység fogalmát és körét, meghatározza azok körét, akik önkéntes tevékenységet végezhetnek, végül olyan garanciákat ad, mely ösztönzően hat és

²¹ *Nemzeti Önkéntes Stratégia 2011-2020.* www.kormany.hu/download/0/48/60000/honlapra.doc
Megtekintve: 2012-08-22 9:15

²² *Útmutató az önkéntes törvényhez- amit a fogadó szervezetnek tudniuk érdemes a közérdekű önkéntes tevékenységről szóló törvényről* (2006) - Felelős kiadó: F. Tóth András, Budapest: Önkéntes Központ Alapítvány

elősegíti az önkéntes munkavégzést. A kitűzött célok elérésére az Országgyűlés megalkotta a 2005. évi LXXXVIII. törvényt, mely a közérdekű önkéntes tevékenységet foglalja magába. Az alábbi törvényt mutatom be röviden.²³

A 'közérdekű önkéntesség' fogalmát ez a törvény hozta létre. Ez azonban nem helyezte törvényen kívül a többi önkéntességet. A törvény 1. § (3) bekezdése erre ad garanciát. „(3) E törvény nem érinti a 3. § (1) bekezdésén kívüli személynél, szervezetnél, illetve tevékenységi körben más vagy mások javára, ellenszolgáltatás nélkül végzett önkéntes tevékenységet.”²⁴ Ez alapján kijelenthető, hogy a magyar önkéntes törvény csak, azokat tekinti önkéntesnek, akik formális keretek között tevékenykednek.

Kiből lehet önkéntes? A törvény nagyon széleskörűen határozza meg, hogy ki lehet önkéntes. A törvény értelmében minden cselekvőképes, korlátozottan cselekvőképes, 10 év feletti és kiskorúsága miatt cselekvőképtelen magyar állampolgár vállalhat önkéntes tevékenységet. A törvény több pontja is fokozott védelmet biztosít a gyermekek számára, mivel viszonylag nagy számban ma is végeznek gyermekek önkéntes tevékenységet. Ilyen intézkedés például az önkéntes tevékenységre fordítható maximális idő. A törvény 5. §-a az önkéntes tevékenység speciális feltételeit foglalja össze. Szabályozza, hogy a nagykorú, korlátozottan cselekvőképes önkéntes hány órát és hol önkénteskedhet, illetve csak akkor végezhet önkéntes tevékenységet, ha az korának és szellemi érettségének megfelelő, nem veszélyeztetni más ember egészségét, fejlődését és tankötelezettségét. A 18 év alatti önkéntesekre vonatkozóan ezeket a feltételeket tovább bővítik, miszerint csak annyi önkéntes tevékenységet végezhetnek, hogy a másnapi kezdése között legalább 14 óra pihenőidő legyen. A 16-18 évesek és a 16 év alatti önkéntesekre ugyan ezek a szabályok érvényesek. A törvény azt is szabályozza, hogy bizonyos tevékenységeket nem láthat el önkéntes, ha nincs hozzá megfelelő képzettsége, ilyen például az ápolói feladat. Ez azért fontos, hogy a munkaadó az alkalmazottat ne tudja rávenni, hogy munkaidején kívül a feladatát önkéntesen lássa el. Továbbá a törvény kizárja, hogy az iskola tanulója, vagy kollégiumi tagja nem lehet saját intézményének, kollégiumának önkéntese. Ez a korlátozás nem vonatkozik arra, ha az iskola például táboroztatás vagy más közösségi programot szervez. Az önkéntes jogi kategóriája munkavégzés oldalról is zárt. Ha valaki munkánélküli önkéntes és juttatást kap, azt nem vehető figyelembe a munkánélküliként megillető juttatásként.

Ha valaki önkéntes akar lenni, lehetősége van önkéntes jogviszony létrehozásához. De hogyan létesíthetünk önkéntes jogviszonyt? A közérdekű önkéntes tevékenységre vonatkozó törvény egy teljesen új, munkavégzésre irányuló, önálló jogviszonyt alkotott meg. A jogviszony a szervezet és az önkéntes között jön létre, úgynevezett önkéntes szerződéssel. Célja, hogy megvédje az önkénteseket és megakadályozza a törvény kijátszását. A szerződés létrejöhet szóbeli, írásbeli és ráutaló magatartással. Vannak azonban esetek, amikor kötelező szerződést írni, ezt a 6. § (5) bekezdésében olvashatjuk:

„(5) Az önkéntes szerződést írásba kell foglalni, ha

- a) az önkéntes szerződést határozatlan időre vagy legalább tíz napra - tizennyolcadik életévét be nem töltött önkéntes, illetve a korlátozottan cselekvőképes nagykorú önkéntes esetén legalább két napra - kötik,
- b) az önkéntes a 2. § (3) bekezdésének b)-h) pontja szerint juttatásban részesül,
- c) az önkéntest engedélyköteles építési munkában való részvételre foglalkoztatják,

²³ Az önkéntes törvényről. <http://www.onkentesen.eu/az-onkentes-torvenyrol> Megtekintve:2012-11-01 22:02

²⁴ Útmutató az önkéntes törvényhez- amit a fogadó szervezetnek tudniuk érdemes a közérdekű önkéntes tevékenységről szóló törvényről(2006)- Felelős kiadó: F. Tóth András, Budapest: Önkéntes Központ Alapítvány, 88. oldal

- d) a közérdekű önkéntes tevékenységet külföldön végzik,
- e) az önkéntes harmadik országbeli állampolgár, ide nem értve a menekültként vagy menedékesként elismert, bevándorolt, illetve letelepedett személyt,
- f) bármelyik fél azonnali hatályú felmondáshoz való jogát korlátozzák,
- g) az önkéntes kéri,
- h) ezt jogszabály elrendeli.”²⁵

Az önkéntes szerződésnek vannak tartalmi követelményei. A szerződésben meg kell állapodni az önkéntes tevékenységről és az elvégzendő feladatokról. Emellett, az önkéntes juttatásokban is meg kell egyezni. Meg kell határozni, az önkéntes hány órát fordít a tevékenységre és mennyi lesz a pihenőideje. Minden önkéntessel külön, az ő számára megfelelő szerződést kell kötni, még akkor is, ha esetleg a szerződés egy sablon alapján készült. Korlátozottan cselekvőképes személy esetében a szerződést a törvényes képviselő hozzájárulásával az önkéntes köti meg. Cselekvőképtelen személy esetén a szülő vagy gyám köti meg, de szükséges a gyermek beleegyezése.

Az önkéntes jogviszony a fogadó szervezet és az önkéntes között a szerződés megkötésével jön létre. A jogviszony tartalma lényegében a felek jogait és kötelezettségeit jelenti. Ezért fontos, hogy a felek tisztában legyenek ezekkel a jogokkal és kötelezettségekkel. Először a fogadó szervezet kötelezettségeit foglalom össze. A fogadószervezetnek biztosítania kell az önkéntes számára, hogy biztonságos körülmények között, egészségére nem veszélyeztetett munkát végezzen. Az önkéntes számára biztosítani kell a megfelelő védőfelszerelést, ivóvizet, tisztálkodási, egészségügyi, étkezési, pihenési és melegedési lehetőséget. Oda kell rá figyelni, hogy csak olyan tevékenységet végezzen, amihez megfelelő élettani adottságai vannak. Az önkénteseket folyamatosan tájékoztatni kell a tevékenysége ellátásához fontos információkról. A tájékoztatás mellett fontos, hogy az önkéntesek tudják, hogy kihez fordulhatnak, ha kérdésük van, illetve ki adhat utasítást és feladatot nekik. A felek megállapodhatnak utazási, szállási és étkezési eszközök biztosításában, vagy megtérítésében. A fogadó szervezetek számíthatnak munkaügyi ellenőrzésre, amely során az önkéntes foglalkoztatás szabályainak betartását ellenőrizhetik. A törvény megszületése előtt gondot okozott a fekete munka és az önkéntes foglalkoztatás elhatárolása. Ha a szervezet megfelelően vezeti a nyilvántartást az önkéntesről, ilyen probléma nem merülhet fel. A törvénynek ebben a részében még az önkéntes kötelezettségei vannak lefektetve. Az önkéntesek tekintetében olyan kötelezettségek betartását írja le a törvény, amelyet akkor is be kell tartaniuk az önkénteseknek, ha az a szerződésben nincs benne. A szervezeteknek, mint már írtam, tájékoztatni kell az önkénteseket a tevékenység ellátására vonatkozóan. Ezzel párhuzamosan az önkénteseknek ezeket a szabályokat be kell tartaniuk és a feladatukat megfelelően kell elvégezniük. Azonban az utasításokat megtagadhatják, ha úgy érzik, hogy a feladat veszélyeztetné életüket vagy testi egészségüket illetve, ha az hosszabb ideig tartana, mint amennyit ők önkénteskednek egy nap. Az önkéntesek akkor is megtagadhatják az utasításokat, ha azzal mások életét, testi épségét vagy egészségét kockáztatná. A törvény szerint, ha az önkéntes ezekről szól a szervezetnek, akkor nem kell felelnie az esetleges károkért. Az önkéntes a tevékenység ellátása közben sokszor bepillanthat a szervezet életébe, működésébe és mindennapi ügyeibe. Éppen ezért a törvény előírja, hogy az önkéntesek a megtudott adatokat titkosan kell, hogy kezeljék. Ez a kötelezettség nemcsak a jogviszony fennállása alatt, hanem a megszűnése után is terheli az önkéntest. Az önkéntes tevékenység során előfordulhat, hogy

²⁵ *Útmutató az önkéntes törvényhez- amit a fogadó szervezetnek tudniuk érdemes a közérdekű önkéntes tevékenységről szóló törvényről(2006)-* Felelős kiadó: F. Tóth András, Budapest: Önkéntes Központ Alapítvány, 91. oldal

eltörlik vagy elromlik valami. Ilyen esetekben felmerül, hogy ki érte a felelős. A magyar jogban ezt a polgári törvénykönyv alapján kell eldönteni, de a közérdekű önkéntes törvény is meghatároz néhány konkrét szabályt. Három csoportot lehet létrehozni a kártérítésre vonatkozóan: az önkéntesnek okozott kár, az önkéntes által harmadik személynek és az önkéntes által a fogadó szervezetnek okozott kár. Először az önkéntesnek okozott kárral foglalkozom. Ha az önkéntesnek valamilyen baja vagy materiális kára lesz, akkor a törvény szerint az önkéntesnek bizonyítani kell, hogy a kár az önkéntes tevékenység végzése közben történt. Ha ezt bizonyítani tudja, akkor a fogadó szervezet lesz a felelős a történetekért, kivéve akkor, ha az önkéntes elháríthatatlan magatartása okozta a kárt. A fogadó szervezetnek azt a kárt nem kell megtérítenie, amely az önkéntesre róható. Másodszor az önkéntes által harmadik személynek okozott kárt foglalom össze. „Ha az önkéntes harmadik személynek kárt okoz, azért minden esetben a fogadó szervezet felel.” Azonban, ha az önkéntes a fogadószervezete által kiadott utasítást nem megfelelően végzi, a kárért az önkéntes felel. A szabály alól egy kivétel van, ha az önkéntes szerződésben a felek kikötik, hogy a harmadik személynek okozott kárért, ki tehető felelőssé. Végül a harmadik csoport, ahol az önkéntes okoz kárt a fogadó szervezetnek. Az önkéntes törvény erre külön nem tér ki, így a kárért az általános polgári jogi szabályok szerint felel az önkéntes, illetve az önkéntes szerződés által megfogalmazott feltételek szerint.

A kártérítés mellett a juttatásokról is szót ejtek. Az önkéntes törvény hatályba lépésével, az önkénteseknek lehetőségük van az önkéntes tevékenységükkel kapcsolatosan felmerülő költségek visszatérítésére. Ezek a térítések adó és járulékmentesek és nem számít ellenszolgáltatásnak, hiszen ellenszolgáltatásnak csak az számít, ha az önkéntesnek vagyoni előnye származik belőle. Juttatás lehet munkaruházat, utazás/szállás/étkezés költségei, képzések, védőoltások, eszközök az önkéntes tevékenységhez, napidíj és még lehetne sorolni. Nagyon sokféle juttatást kaphat az önkéntes, mivel a fogadó szervezetek nem várhatják el, hogy minden költséget az önkéntes álljon magának. Az önkéntes jogosult a baleseti egészségügyi ellátásra. Ez azt jelenti, hogy a társadalombiztosító megtéríti a baleseti ellátás és gyógyítás költségeit. Ha az önkéntes már másik szervezetnél szeretne tovább tevékenykedni, akkor az önkéntes szerződés megszüntethető. A megszűnés törtenhet közös megegyezés alapján, közös akarat nélkül és a feleken kívülálló okok miatt.²⁶ A hazai önkéntes törvény nagyon jól összefoglalja az önkéntesek és a fogadószervezetek jogait és kötelezettségeit. Az önkéntes munkának tehát szabályai vannak, amit be kell tartania nem csak az önkénteseket fogadó szervezeteknek, hanem maguknak az önkénteseknek is. A hazai önkéntességről szóló törvény ennek a feltételeit rögzíti az Európai Unió normáinak megfelelően.²⁷ Abban már megoszlanak a vélemények, hogy csak a szervezeteknél végzett önkéntes munka tekinthető-e önkéntességnek. Az önkéntes törvény legnagyobb hibája, hogy az emberek nem ismerik kellőképpen, vagy nem is tudják, hogy Magyarországon van ilyen. A cél, hogy ezt a törvényt minél több ember megismerje, ezáltal kevesebb mérlegeléssel mer majd önkéntes tevékenységet vállalni az ember.

"Számos visszajelzést kaptunk, hogy az önkéntes csalódott. Van, aki hét-nyolc szervezetnél is próbálkozott már, de mivel nincsenek a feladatok pontosan megfogalmazva és leosztva, nem egyértelmű például, hogy ki foglalkozik az önkéntesekkel. Szemléletváltás kell, emiatt is fontos a törvény. Továbbá azért is, mert ha az önkéntesség bekerül a köztu-

²⁶ Uo.

²⁷ Az önkéntes törvényről. <http://www.onkentesen.eu/az-onkentes-torvenyrol>
Megtekintve: 2012-11-01 22:01

datba, könnyebb lesz támogatást szerezni, és nem csak anyagit." (F. Tóth András, az ÖKA ügyvezető igazgatója)²⁸

3.Önkéntesség és a fiatalok, fiatal felnőttek

3.1. A fiatal korosztály kapcsolódása az önkéntességhez

Az önkéntesség elválaszthatatlan a társadalmi részvételtől. Azonban az ifjúsági részvétel egy érdekes dolog, ami a fiatalok élethelyzetéből és az önmagukra fókuszáló szemléletből ered. A fiatalok figyelme elsősorban a saját életkörülményeikből, saját helyzetükből indul ki és innen távol egyre szélesebbre. Ezzel ellentétben a döntéshozók az általános felől haladnak az egyén élettere felé. Amíg a döntéshozók nagy egészben látják a fiatalok életkörülményeit, fejlesztésének lehetőségeit, addig a fiatalok a saját életterükben zajló dolgokat látják meg hamarabb és az ők rájuk vonatkozó döntések kivételére kíváncsiak. Ez az oka, hogy az ifjúsági részvétel különbözik a társadalmi részvételtől.²⁹

A fiatalok általában azért kezdenek el tevékenykedni, mert a baráti és haveri társaságuk is ezt csinálja vagy azért, mert érdekli őket a feladat. Azt elsősorban nem is gondolják, hogy ez alatt ők sokat fejlődnek és mások számára érzékelhető értékeket teremtenek. Az önkéntesség alatt szociális és életviteli kompetenciájuk fejlődik. Ezek a kompetenciák a kommunikációs vagy interperszonális készségek a konfliktuskezelés, együttműködés, kreatív gondolkodás, kritikai gondolkodás, döntéshozatal, empátikus készség, érzelmi intelligencia, tisztelet, felelősség és végül az önbizalom.³⁰ Egy minimum 30 órás közösségi tanulási projekt során a fenti kompetenciák szinte mindegyikén észlelhető szignifikáns elmozdulás. A legkisebb mértékben az önbizalom terén a legnagyobb mértékben pedig a kommunikációs készség terén van pozitív változás.³¹

Az Európa Tanács Ifjúsági és Sport igazgatóságának 2008 februárjában készített jelentéséből kiderült, hogy hazánkban az ifjúsági szektort töredezettség és szétaprózottság jellemzi. A fiatalok kis része rendelkezik szervezeti tagsággal (15%) és 22%-uk végez társadalmi értelmezett önkéntes munkát.³² Magyarországon a kismértékű civil szervezeti tagság ellenére létezik néhány példaértékű helyi szintű szerveződés, amelyeknek célja a fiatalok lokális szinten történő képviselete. Ilyen szerveződésekben segít az egyik legnagyobb fiataloknak szóló hálózati program Magyarországon. A „KÖZÖD! Önkéntes Fiatalok Napja”, amit már hét alkalommal szerveztek meg, minden év április 16-án ami, a nemzetközi önkéntes fiatalok napjával van egy napon. A hálózatban több mint 100 öntevékeny ifjúsági csoport van, évente 10 000- 15 000 ezer fiatal kapcsolódik be különböző tevékenységekkel. A kezdeményezés lényege, hogy a fiatalok rövid vagy hosszú távon önkéntes projekteket valósítsanak meg a saját környezetükbe.³³ Ezt a hálózatot a Demokratikus Ifjúságért alapítvány hozta létre. Az alapítvány másik nagyszabású programja a „KÖZÖD! Iránytű Kampány”. A

²⁸ *Bekeretezve- Törvény az önkéntes tevékenységről.* http://magyarnarancs.hu/belpol/bekeretezve_torveny_az_onkentes_tevékenységről-64266 Megtekintve: 2012-11-02 00:13

²⁹ BÁNSZEGI ZSUZSA (2009): *Fiatalok társadalmi részvétele*, Mobilitás könyvek 2.

³⁰ <http://www.kozod.hu/p/programrol.html> Megtekintve: 2012-11-03 00:04

³¹ GALAMBOS HENRIETTE RITA: *Közöd?* <http://tani-tani.info/083galambos> Megtekintve: 2012.11.04. 19:11

³² FERENCsik ILDIKÓ (2009): *Strukturált párbeszéd. A fiatalok társadalmi részvételének növelése.* Tanulmány Megtekintve: <http://barankovics.hu/ifjusakutatasi-muhely-elemzesektanulmanyok> 2012-11-04 16:32

³³ ÖFN. www.kozod.hu Megtekintve: 2012-11-04 23:02

program módszertani hátterét a disputa adja, mely informális ifjúsági csoportokat és ifjúsági civil szervezeteket fejleszt a formális vita módszerével. Ezáltal kifejlődik a megfelelő kommunikációjuk és hatékonyabban tudják érdekeiket képviselni helyi közösségeik ügyeiben. Az Iránytű Kampany egyik célja, hogy vitaklubokat hozzon létre a fiatalok számára, ahol a társadalmi felelősségvállalásról, környezeti problémákról és a közösségi részvételtől beszélgethetnek, disputálhatnak. Ezáltal kialakul a fiatalok körében a vitakultúra, mely elősegíti a demokratikus önkifejezés eszközeit a körükben. Ezekbe a vitaklubokba közel 300 fiatalot sikerült bevonni 2009 óta.³⁴

A „KÖZÖD! program 2010 értékelés”-ben a fiatalok azt állítják, hogy az önkéntességet minden fiatal másképp éli meg. Magát a tevékenységet inkább komoly feladatnak, mások pedig inkább szórakozásnak fogják fel. A fiatalok egyet értenek abban, hogy az önkénteskedés sokféle haszonnal jár, ami elsősorban a tapasztalat és tudásszerzésben jelenik meg. A fizikai munka nem csak a kétkézi szakmák értékelésére tanítja meg őket, hanem maguk az eszközök használatára is. A programokon fejlődik a kommunikációs készségük, magabiztosabbak lesznek és könnyebben tudják érvényesíteni az érdekeiket. Több fiatalnál az önkéntes tevékenység már életformává vált.³⁵

Az önkéntesség európai éve ráirányította a figyelmet az önkéntességre, de érdemes figyelembe venni azt, hogy Magyarországon már régóta működik ifjúsági közösségi szolgálat iskolán belül és kívül is. Számos középiskola és civil szervezet segít fiataloknak abban, hogy szervezett kereteken belül tudjanak tevékenykedni. A szervezetek és iskolák 2001-ben meghirdetett „Társ-program”³⁶ keretein belül tudják megvalósítani a közösségi szolgálatot országos szinten. Hosszú távú célja a projektnek, hogy a fiatalok megtapasztalják, hogy az önzetlen segítségnyújtás milyen fontos dolog.³⁷

Az Ifjúság 2008 gyorsjelentésből kiderül, hogy a fiatalok 42%-a gondolja úgy, hogy van a környezetében olyan civil szervezet vagy egyház, amely a fiatalok számára szervez programokat. Ezek a programok a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezőkhöz könnyebben eljutnak, de ez nem jelenti azt, hogy részt is vesznek benne. Országosan a fiatalok 6 %-a állította, hogy részt vesznek ezeken a programokon. A jelentésből az is kiderül, hogy a kisebb településeken kevesebb program van, de annál nagyobb rajtuk a részvétel. Az ifjúsági intézmények közül a fiatalság számára a művelődési és sportolási intézmények a leginkább elérhetőek. A modern ifjúságpolitikához köthető intézmények, szolgáltatások már nincsenek annyira elterjedve a fiatalok körében. Az ifjúság 15%-a járt már legalább egyszer ifjúsági házban, 80%-uk azonban még sose járt ott. Az alacsony látogatási szintnek az oka, hogy nem jut el a fiatalokhoz ezeknek a programoknak a felhívása illetve, hogy az ifjúsági irodák nehezen tudják elérni a fiatalokat. Emellett az ifjúság részéről nagy igény mutatkozik olyan modern ifjúságpolitikához köthető szolgáltatásokra, mint pályaválasztási tanácsadás, droggal, alkohollal, szenvedélybetegségekkel kapcsolatos tanácsadás, klubhelység, teleház, ifjúsági iroda.³⁸

³⁴ Iránytű kampány. www.kozod.hu Megtekintve: 2012-11-04 23:05

³⁵ KÖZÖD! program 2010. kvalitatív értékelése

³⁶ A program lényege, hogy a 9-12. évfolyamon tanuló diákok pedagógus vezetésével egyénileg vagy csoportosan, személyenként minimum 30 óra közösségi szolgálatot vállaljanak és teljesítsenek tanórán kívüli foglalkozás keretében.

³⁷ GALAMBOS HENRIETTE RITA: *Öntsünk tiszta vizet a pohárba!* http://tani-tani.info/ontsunk_tiszta Megtekintve: 2012-11-05 16:48

³⁸ Ifjúság 2008. Gyorsjelentés.

http://www.mobilitas.hu/uploads/1/hirek/2382/fajlok/ifjusag2008_gyorsjelentes_090520.pdf Megtekintve: 2012-11-05 00:11

Összegezve, a fiatalok igénylik az ifjúsági szolgáltatásokat csak nincs elég információjuk a jelenlétükről. Azonban akik igénybe veszik ezeket a szolgáltatásokat azok általában elégedettek azokkal.³⁹ A mai magyar társadalomban a fiatalok legfőképp a saját helyzetükkel foglalkoznak, hol tanuljanak tovább, mit kezdjenek majd a diploma után, hogy tudnak majd bekapcsolódni a munkaerőpiacba. Ezért jellemző, hogy 18-25 éves korosztályt még a társas interakció és az elismertség motiválja, addig a 25-35 éves korosztályt már a misszió is érdekli, hogy milyen hasznot ad az, ha ő önkénteskedik.⁴⁰ Azok a fiatalok, akik tevékenykednek hasznos és értékteremtő dolognak vélik az önkéntes munkát.

3.2 Az idősebb korosztály kapcsolódása és véleménye az önkéntességről

Mint már az előzőekben is említettem, a fiatalok részvétele különbözik a társadalmi részvételtől. Ebben a fejezetben erre fogok kitérni, mivel az idősebb korosztály kapcsolódását és véleményét is megvizsgáltam, hogy párhuzamot tudjak vonni a fiatalokéval. 2012 az aktív idősor és a nemzedékek közötti szolidaritás éve. Az önkéntes munka az idősorok számára is fejlődési lehetőséget kínál. A nyugdíjas éveiben az ember egyre inkább bezártnak érzi életterét.⁴¹ Ezért alakult ki, hogy az idősebb korosztály önkéntes motivációja eltér a fiatalokétól. Az idősorok azért kezdenek el önkénteskedni, hogy meglévő készségeit hasznosíthassák, csökkentsék az elszigetelődésüket és javítsák az önbecsülésüket. A 75 évesnél idősebb embereknél az önkéntes tevékenység intenzitása csökken, viszont az 50-74 év közöttiekkel összehasonlítva kevésbé élesek a különbségek. Azoknál az idősoroknál magasabb a részvételi arány, akik egészségesek, magasabb iskolai végzettséggel rendelkeznek, már fiatal korunkban is tevékenykedtek és a barátai, ismerősei is önkénteskednek. Általában olyan szervezetekhez jelentkeznek, ahol szociális ellátásban, egészségügyi szolgáltatásban, szabadidő eltöltésében vehetnek részt, de a kultúrát és oktatást is támogatják.⁴² Azonban még mindig nagyon kevés az olyan szervezet, amely a még fizikailag-szellemileg aktív idősebb korosztálynak nyújtana megfelelő önkéntes munkát, közösséget. A 46-55 éves önkéntesek tevékenysége leginkább két területre koncentrálódott: oktatási-kulturális, vallási-egyházi szervezetenél való önkéntesség. Olyan munka, amelyben az ember azt érzi, hogy megvalósíthat valamit, inkább a 36-55 közötti nők tartanak fontosnak. A felelősségteljes munkát a 18-55 éves női önkéntesek, a társadalom számára hasznos munkát pedig a fiatal férfiak és a 36-55 év közötti női önkéntesek részesítik előnyben.⁴³ A legjobb adományozók a középkorú, 30 és 60 év közötti emberek. Az idősebbeknek alacsonyabb az adományozási hajlandósága. A nyugdíj összege alacsonyabb a gazdaságilag aktív rétegek jövedelménél, ezért a nyugdíjasok adományozási lehetőségei korlátozottak. A nyugdíjba vonulás egyúttal a társadalmi

³⁹ Uo.

⁴⁰ BARTAL ANNA MÁRIA-KMETTY ZOLTÁN: *A magyar önkéntesek motivációi – a Magyar Önkéntes Motivációs Kérdőív szttenderdizálásának eredményei alapján*, Civil Szemle, 2011.4.7-30.
<http://volunteermotivation.hu/downloads> Megtekintve: 2012. 09.02. 7:31

⁴¹ *Fiatalok, idősorok, önkéntesek és a szegénység.*

http://www.zalaifalvak.hu/files/PBK_fiatl_idos_onkentes.pdf Megtekintve: 2012-11-05 21:57

⁴² *Az idősorok és az önkéntesség.*

<http://www.eurofound.europa.eu/pubdocs/2011/032/hu/1/EF11032HU.pdf> Megtekintve: 2012-11-05 16:05

⁴³ BARTAL ANNA MÁRIA: *Önkéntesek és nem önkéntesek jellemzői.*

<http://volunteermotivation.hu/downloads> Megtekintve: 2012-09-02 7:36

kapcsolatokat is meggyengíti, így ez a korosztály legfőképp családja megsegítésével foglalkozik.⁴⁴

Amíg a fiatalokat az „Európai Önkéntes Szolgálat” (EVS) segíti, hogy külföldi önkéntességet vállalhassanak, addig az idősebb korosztálynak „Időskorú Európai Önkéntes Cse-reprográm-hálózat” (SEVEN) nyújt lehetőség, hogy külföldön próbálják ki magukat, mint önkéntesek. A program 2007-ban indult el 29 szervezetből álló nemzetközi hálózattal. A szervezetnek a külföldről érkező időskorú önkéntesek számára kell helyet és feladatokat biztosítania.⁴⁵

Összességében tehát elmondható, hogy mind a fiatalok, mind az idősebb korosztály tevékeny a társadalomban, de más motivációk ösztönzik őket. A két generáció szoros kapcsolatba kerülhet egymással, az önzetlen segítségnyújtásuk során. Mind a két korosztálynak van lehetősége, hogy kipróbálja a külföldi önkéntességet. Amíg a fiatalok új tapasztalatok megszerzése a munkavállalás elősegítése és a saját helyzetük javítása miatt kezdenek el önkénteskedni, addig az idősebbek a saját tapasztalataik átadása és a társas interakciók megtartása miatt kezdenek bele különféle tevékenységekbe. A két generáció összeforrása értékteremtő és hasznos dolgot tud produkálni a társadalomban. Ez persze nem zárja ki, hogy külön-külön ne lennének értékesek, értékteremtők.

4. Kutatás, elemzés

4.1. Kutatás módszertana, ismertetése

Az adatfelvétel kérdőíves módszerrel történt. 150 fő fiatalra terjedt ki a vizsgálat. A mintába az emberek véletlen mintavételi eljárással kerültek be. A kérdőívet csak a vizsgált korosztály tölthette ki az interneten. A 150 kérdőívből minden kérdőív értékelhető volt. A kutatásomat 2012. 09.03. és 2012. 09. 28. közötti időszakban végeztem. Kérdőíves kutatásom nem mondható reprezentatívnak. Több megyéből érkezett kitöltött kérdőív. Az eredményeket SPSS programmal értékeltem ki.

Kutatásom két részből tevődik össze: Első „A” részében kérdőíves felmérést végeztem az önkéntesség megítéléséről, hasznosságáról a társadalomban, a 15-29 éves korosztály körében. Második „B” részében 5 darab interjút készítettem, 4 interjú fiatalokkal készült, 1 interjút pedig egy önkéntes intézményt koordináló személlyel készítettem. Az interjúkat hólabda módszerrel készítettem. Az interjúk célja az, hogy kvalitatív módszerrel kiegészítsem a kérdőívekből kapott eredményeket. Összefüggéseket mélyebben vizsgáljam.

4.2. A kutatás hipotézisei

- A fiatalok nem tudják pontosan mi az önkéntes tevékenység
- A fiatalok úgy vélik, hogy az önkéntesség nincs jelen a társadalomban
- A fiatalok nem tartják hasznosnak az önkéntességet

⁴⁴ *Lakossági adományok és önkéntes munka.* <http://www.nonprofitkutatas.hu/letoltendo/lakossagi.pdf> Megtekintve: 2012-11-06 1:43

⁴⁵ *Elcsérelt önkéntesek. Útmutató időskorúak külföldi önkéntes munkájához.*

http://www.tpf.hu/pages/books/index.php?page_id=&books_id=247 Megtekintve: 2012-11-05 23:48

4.3. A kérdőívek kiértékelése

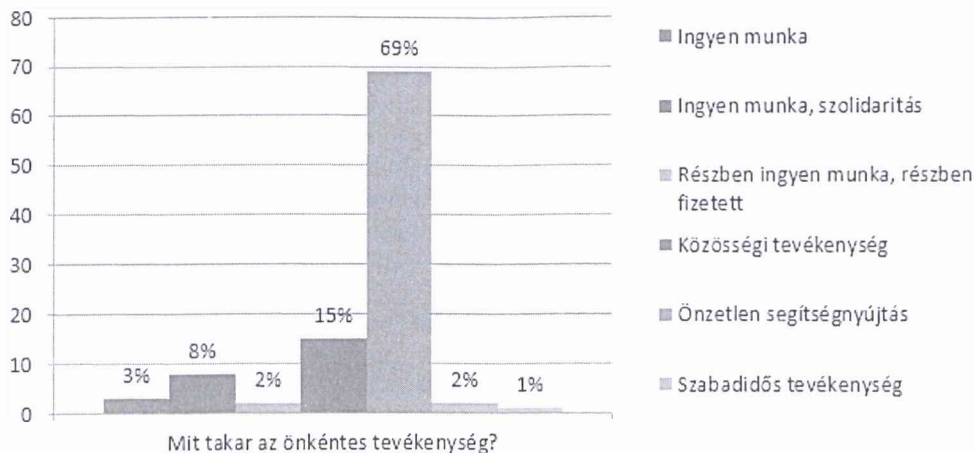
A fiatalok nemenkénti megoszlásáról elmondható, hogy több nő töltötte ki a kérdőívet, mint férfi, ez különösebb magyarázatot nem igényel, kutatásom szempontból nincs jelentősége. Az önkéntesség, mint kifejezés napjainkban egyre ismertebb fogalom. Ezt jól tükrözi az az eredmény, miszerint a megkérdezett fiatalok közül 93% hallott már az önkéntességről és csupán csak 6%-uk nem hallott még róla. Ebből következtetésként elmondható, hogy a fiatalok ismerik az önkéntesség szót. Ezek az eredmények jól leolvashatóak az 1. ábráról. A további vizsgálatból az is kiolvasható, hogy a megkérdezett fiatalok 59,3% ismer másik olyan fiataalt, aki jelenleg is végez önkéntes tevékenységet és 21,3% pedig olyan fiataalt ismer, aki régebben végzett, de ma már nem végez ilyen típusú tevékenységi formát.

1. ábra
Forrás: saját ábra

A fiatalokat nyitott kérdésben kérdeztem meg arról, hogy az önkéntesség fogalma számukra mit jelent. A válaszadók legnagyobb részének az önzetlen segítségnyújtást jelenti. További jelentése az önkéntességnek a fiatalok szerint a következők: közösségi tevékenység, kapcsolatteremtés, környezeti problémák megoldása, szervezetek segítése, egy új dolog, plusz tevékenység, kapni valamit, ami nem pénz, társadalmi felelősségvállalás, bizonyítási vágy és időpocséklás. Ezekből a megítélésekből is jól látszódik, hogy az önkéntesség sokszínűséget tükröz a fiatalok körében. Ezzel ellentétben az önkéntesség, mint tevékenység a fiataloknak az önzetlen segítségnyújtást jelenti, de második helyen ugyan úgy a közösségi tevékenység szerepel. A megkérdezettek nagyon kis arányban gondolják úgy, hogy az önkéntesség egy szabadidős tevékenység. (2. ábra) Az önkéntes tevékenység típusát tekintve legnagyobb arányban a karitatív tevékenységek voltak megjelölve. Második helyen a környezetvédelem és az olyan fizikai tevékenységek, mint a szemétszedés vagy kerítésfestés. A válaszok kisebbik részében a rendezvényszervezés és szinte a legkisebb arányban a politikai pártok önkéntes szervezetei voltak feltüntetve. A keresztátlás elemzésből kiderült, hogy azok a válaszadók akik azt választották, hogy még nem önkénteskedtek 11,3%-uk végzett már valamilyen fizikai tevékenységet és 8% segített karitatív jellegű programokon.

Ez azért fontos, mert ezzel is kimutatható az, hogy a megkérdezett fiatalok nincsenek tisztában az önkéntességgel, mint tevékenységgel.

2. ábra

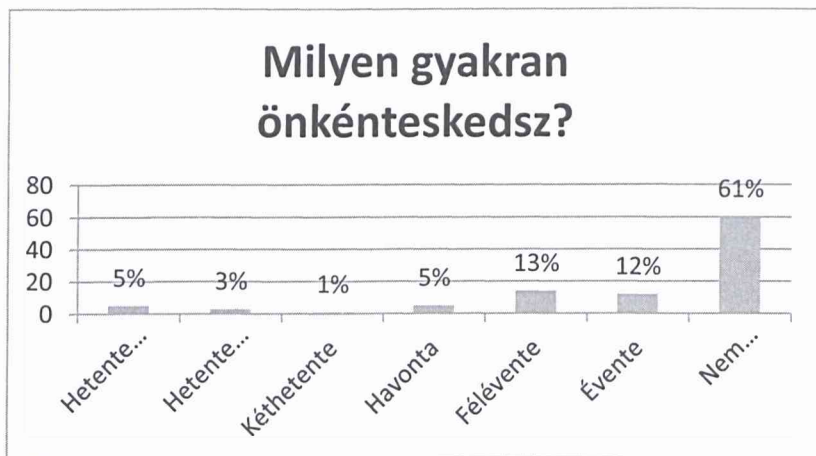
Forrás: saját ábra

A válaszadóknak a legnagyobb része nem csak hallott a fogalomról, de már önkénteskedett is (3. ábra), de jelenleg már nem végez ilyen tevékenységet. Azok a megkérdezettek, akik végeznek önkéntes tevékenységet, félévente teszik ezt (4. ábra). Ez azt jelenti, hogy a válaszadó fiatalok inkább önkéntes akciókba vesznek részt, mint intézményekhez kötött állandó programokban, önkéntes feladatokban. Természetesen voltak, akik nem voltak biztosak abban, hogy amit ők cselekedtek az valóban önkéntes tevékenység volt e. Az egyik válaszadó következőképp fogalmazott:

„Az egyetemünkön rendezett önkéntes napon vettem részt elsősorban... Ez sem igazi önkéntesség, mert kaptunk pólót, szenyát, vizet és a karácsonyi pénz osztásnál is figyelembe veszik, de önkéntes napnak nevezték.”

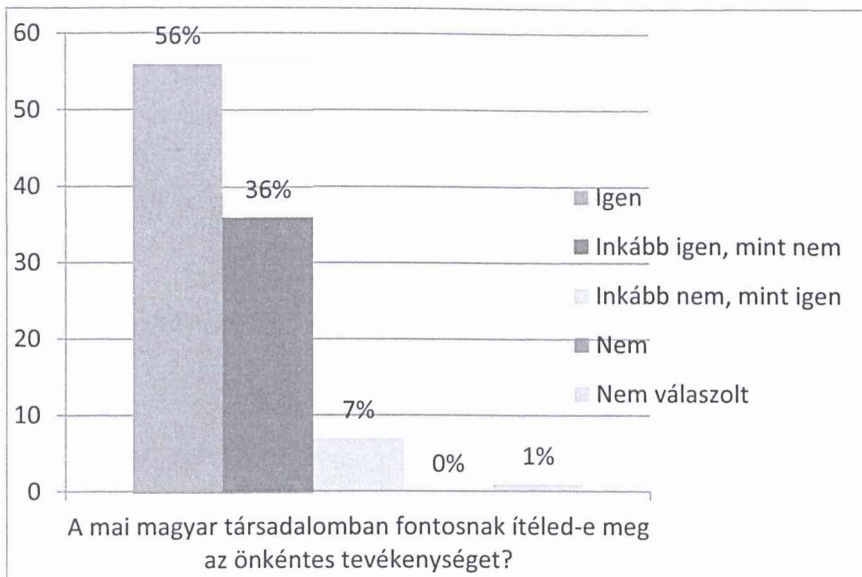

3. ábra
Forrás: saját ábra

4. ábra
Forrás: saját ábra

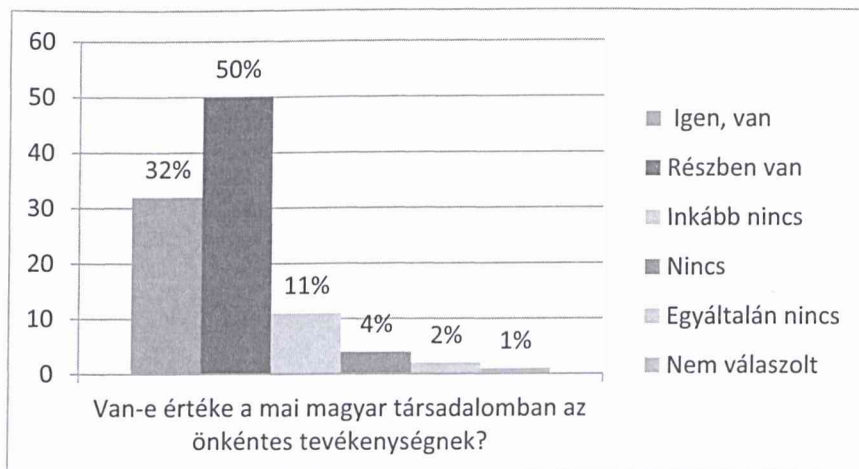
Attól függetlenül, hogy a válaszadó fiatalok legnagyobb része már nem önkénteskedik, szignifikánsan nincs eltérés aközött, hogy fontosnak ítéli meg az önkéntességet a mai magyar társadalomban. (5.ábra) Azonban érdekes, hogy a keresztábra vizsgálat során kiderült, hogy azok, akik nem önkénteskednek, fontosnak találják a társadalomban ezt a tevékenységet. Azt, hogy akkor miért nem önkénteskednek, az interjúkból kapott válaszokból derül ki.

4. ábra
Forrás: saját ábra

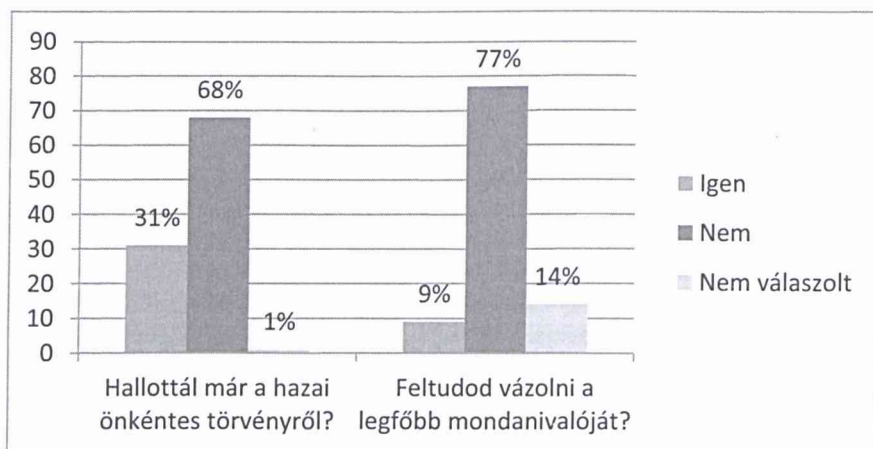
A fiatalok úgy gondolják, az önkéntesség azért fontos a társadalomban, mert vannak olyan munkák, amiket nem lehet megfizetni, de önkéntes munkával el lehet végezni. A legtöbb fiatal szerint, nagyon sok rászoruló van Magyarországon, akiknek szükségük van az ilyen fajta segítségre. A tevékenység során tapasztalatokat szerezhethet az ember, pozitív irányba formálja a személyiséget, összetartja a közösséget, új embereket ismerhet meg, munkamórárra tanít és mind eközben egyre csak fejlődik a társadalom. Azonban a fiatalok úgy érzik, az önkéntesség, mint tevékenységi forma inkább jelen van a társadalomban, mint nincs (6. ábra). A válaszadók közül, akik nem önkénteskednek 49,3%-a szerint inkább jelen az önkéntesség, mint nincs a mai magyar társadalomban. Akik még mindig önkénteskednek 22,7%-uk gondolja úgy, hogy jelen van a társadalomban ez a tevékenységi forma. Ami érdekesebb, hogy azok akik nem önkénteskednek 5,3% még azok akik önkénteskednek 13,3%-uk gondolja úgy, hogy nincs jelen az önkéntesség. Azok a válaszadók, akik szerint nincs jelen a társadalomban az önkéntesség, úgy vélik azért, mert kiépületlen a hazai önkéntesség, mindenki a saját problémájával foglalkozik, nem jó az önkéntesség társadalmi megítélése és nem materiális, hanem szellemi java van, amit az emberek kevésbé értékelnek. Ezek a fiatalok úgy gondolják, hiába van értéke a tevékenységnek, ha nincs kultúrája.

A fiatalok 56%-a véli fontosnak az önkéntes tevékenységet, de csak 32%-uk gondolja úgy, hogy az önkéntes tevékenység értékes dolog. Ebből az következik, hogy hiába fontos, ha nem elég értékes. Az emberek pedig értékorientáltak, ami azt jelenti, hogy amíg nem tartják elég értékes dolognak az önkéntességet, addig nem is fognak vele annyit foglalkozni.

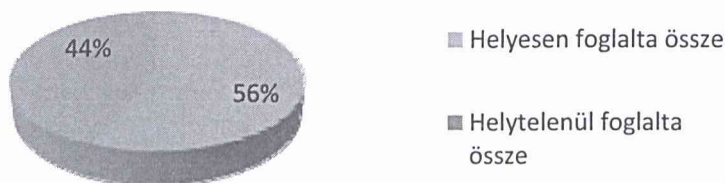
5. ábra
Forrás: saját ábra

A vizsgálatból kitűnik, hogy a megkérdezett fiatalok nagyobb aránya nem hallott még a hazai önkéntes törvényről. Azok, akik hallották már róla, 9%-a (N=150 ebből 13 ember válaszolt igennel) fel is tudja vázolni, de ezek közül ténylegesen csak 69% (13 emberből, csak 9 írta le) vázolta fel. Ebből azonban csak 56% az, aki nem keverte össze más dologgal. Akik tévesen vázolták fel, azok az iskolákban bevezetett 60 órás önként választott társadalmi munkával keverték össze. Ebből az következik, hogy a fiatalok nagyobb számban tudnak arról a törvénykezésekről, amik személy szerint érinti őket. A hazai önkéntes törvény nem elterjedt dolog a fiatalok körében. Ezek az adatok jól kiolvashatóak az 7. és 8. ábrákból.

6. ábra
Forrás: saját ábra

Ha fel tudod vázolni, kérlek foglald össze 4-5 mondatban!

7. ábra
Forrás: saját ábra

4.4 . Az interjúk kiértékelése

Az interjúkat 4 diákkal és 1 dolgozóval készítettem. A diákok közül 2 alapszakos egyetemistával, 1 mesterszakos és egy PhD szakos hallgatóval. A dolgozó, akit megkérdeztem egy önkéntes intézménynél dolgozik, mint program koordinátor. Az interjúkat külön írom le, de egybe fogom értékelni.

Az első megkérdeztem Sz. József, 24 éves alapszakos társadalomtudományokat hallgató egyetemista. Először az egyetemen hallott az önkéntességről, de nem egy kiforrt definíció keretében. Véleménye szerint az önkéntesség más emberekért végzett dolog, amiért ellenszolgáltatást nem várunk el. Önkéntes bárki lehet, akinek az életkörülményei megengedik ezt. Ha az önkéntességet, mint közösségi tevékenységet elemezzük, akkor nagy szükség lenne a fogalmak tisztázására és az önkéntes szervezetekre, mert akkor hatékonyabb lenne ez a civil szféra. Sz. József nem önkénteskedik, mert nem ismer olyan tevékenységet, ami az ő személyiségét megfogná. De ha informális önkéntességről van szó, ő is odafigyel a környezetére. Úgy gondolja, az önkéntességhez hajlandóság, idő, önzetlenség és egyfajta személyiség kell. Úgy véli, a fiatalok körében azért alacsony az önkéntesség hajlandósága, mert nem tudják, hogy hol van erre lehetőség. Akik pedig önkénteskednek, nem a non-profit szférában teszik ezt, mert abban nem látnak elég lehetőséget. A mai magyar társadalomban nincs értékelve az önkéntesség, mert nem ezt reklámozzák a televíziók, rádiók és nincs róla visszajelzés az embereknek. Az önkéntes intézmények nem versenyeznek más intézményekkel így nem is kerülnek be a köztudatba. A válaszadó szerint, az embereket pedig az értékek és az érdekek motiválják. Amíg az emberek nem érzik úgy, hogy az önkéntességnek van haszna addig nem fognak bele ilyen tevékenységbe. Hiába vannak önkéntes szervezetek és intézmények, ha nincsenek benne a köztudatban, mert ehhez kellene pénz, hogy reklámozzák magukat. Sz. József nem hallott még az önkéntes törvényről, de a középiskolákba bevezetett társadalmi munkáról már igen. Úgy gondolja, hogy ennek csak megfelelő nevelés mellett lenne értelme. A társadalomba való belenevelés a módszerek kidolgozása és fejlesztése lenne a megoldás. De ezeket olyan embereknek kell végezniük, akik tudnak mozgósítani és motiválni.

Második interjúalanyom M. Alexandra, 21 éves, munkaügy és társadalombiztosítási alapszakos hallgató. Először családi körben és a középiskolában hallott az önkéntességről. Úgy véli az önkéntesség egy régi dolog, de az emberek nem követik a hagyományát, nincs kultúrája Magyarországon. Szerinte inkább az idősebb korosztály önkénteskedik. De a fiatalokra nem jellemző, hogy önkénteskedjenek, mert megterhelő dolog és nincsenek rá felkészülve, se mentálisan, se lelkiileg. Nincs példa előttük, amiből tanulhatnának. Nincsenek olyan intézmények ahova elmehetnének, ha vannak is, azokat nem ismerik. A fiatalok először a saját életüket akarják egyenesbe hozni, iskola mellett inkább munkát vállalnak, amiből van pénzük. Ez nem azt jelenti, hogy nincsenek önkéntesek Magyarországon, csak nagyon szűk réteg képviselteti magát. Ha többet reklámoznák magukat a fogadó szervezetek több önkéntes lenne. M. Alexandra is azért nem önkénteskedik, mert nem tud olyan lehetőséget ahova elmehetne. Véleménye szerint, elérhetetlen a fiatalok számára az önkéntesség, akik pedig tudnak róla azért passzívak, mert: „Nem ők azok, akik eldönthetik a dolgokat, hanem azok ott fenn.” Az önkéntes törvényről nem beszéltünk, M. Alexandra nem hallott még róla.

Harmadik megkérdeztem Cs. Réka, 26 éves mesterszakos hallgató. 2004 óta önkénteskedik, először egy diák önkormányzati táborban hallott az önkéntességről. Nem tudatosan kezdett el önkénteskedni, ő ebbe belecsöppent, először fizikai önkéntes tevékenységeket végzett, később ez átment szellemi önkéntességbe például tréningek tartása, diák önkormányzatok fejlesztése. Legtöbb szakmai fejlődést a Demokratikus Ifjúságért Alapítványtól kapta, ennél a szervezetnél önkéntes jelenleg is. Cs. Réka úgy gondolja, az önkéntesség Magyarországon egy új dolog, mert nincs még hagyománya. Szerinte nincs elterjedve, elfogadva és nincs meg a megfelelő életszínvonal a társadalomban. Van egy szűk réteg, akik tudatosan önkénteskedik, van egy másik szűk réteg, aki nem tudatosan és vannak, akik még nem találkoztak ezzel vagy ingyen munkának tekintik. Akik ingyen munkának tekintik, azért van, mert nem találkoztak még az önkéntességgel vagy rossz tapasztalatuk volt vele. Kell egy első jó élmény ahhoz, hogy kedve legyen az embernek hozzá. De amíg a diákoknak diákmunkára van szükségük ahhoz, hogy egyetemre vagy iskolába tudjanak járni, addig ezt az első jó élményt nem tudják megtapasztalni. Véleménye szerint az intézmények nincsenek jelen a fiatalok körében. Inkább csak a vallásos közegekben van elterjedve. Az önkéntes intézményeknek nyíltnapokat, kampányokat, roadshowkat kellene szervezniük, be kellene vonniuk a médiauniót. Olyan alternatívákat kellene találniuk az intézményeknek amik nem kerülnek pénzbe. Be kellene vonniuk az ifjúsági házakat, az önkéntes centrumokat és fiatalokkal foglalkozó intézményekbe hiteles és elfogadott embereket kéne alkalmazni. Cs. Réka mióta egyetemista nem hallott az önkéntességről, ha ő maga nem keresne rá, nem tudna lehetőségről. Úgy gondolja, hogy nincs megfelelő közvetítő. A 2011-es önkéntesség évének Magyarországon nem csak egy évesnek kellett volna lennie. Több önkéntes akciót kellene szervezni és több szervezetnek kéne önkénteseket fogadnia. Ha nem ismerik őket, akkor nincs is rá igény a fiatalok részéről. Ezért gondolja úgy, hogy az önkéntesség nincs jelen a társadalomban. A fiatalokat pedig a szülők is befolyásolják. Arra ösztönzik őket, hogy tanuljanak, másra ne pazarolják az idejüket, mert csak tanulással lehet bármit is elérni. Pedig ha nincs gyakorlatuk a fiataloknak, akkor a munkahelyek se fogják szívesen fogadni őket. Az önkéntességben nagyon sok lehetőség van, de nem tudnak róla a fiatalok. Cs. Réka nem találkozott még olyan fiatallal, aki hallott volna már olyan szervezetről, aki által külföldi önkéntes munkát vállalhatna. Pedig a fiatalok azért nem itthon cselekednek, mert külföldben gondolkoznak, hogy ott építsék ki a karrierjüket.

Negyedik interjúmat T. Irmával, 28 éves PhD-s hallgatóval készítettem. Jelenleg radiológusnak tanul. Egyetemista volt, amikor először hallott az önkéntességről. De akkor is

csak a külföldi önkéntességről hallott. Szerinte ez azért van, mert Magyarországon nem egy elterjedt dolog az önkéntesség. Inkább csak a keresztényeknél van ez jelen. Ez azért van, mert a társadalom pénzorientált. Lakóhelyén ismer egy szervezetet, akik szomszédsági önkéntességet végeznek, illetve iskolákba járnak el toborozni embereket. Náluk volt képzésen, amikor külföldre akart kimenni önkénteskedni. Végül azért nem lett önkéntes, mert Szegedről, ahol tanul a lakhelyére küldték, hogy majd ott segítenek neki ebben, a lakóhelyén pedig Szegedre küldték vissza. Ez volt az első oka, amiért elment tőle a kedve. A másik ok, hogy túl hosszú időtartamot ölelt volna fel, amíg kijutott volna önkéntesnek. A harmadik ok, amiért itthon nem önkénteskedik, mert túl sok időt venne el tőle. Szegeden csak az Orvostanhallgatók Egyesületét ismeri, de ebben nem biztos, hogy teljesen önkéntes. Ettől függetlenül hasznos tartja az önkéntességet és úgy gondolja, szükség van rá a társadalomban. A bajt abban látja, hogy itthon nincs meg hozzá a kellő mentalitás így nem lenne olyan jó, mint külföldön. T. Irma úgy gondolja, az önkéntes szervezetek nincsenek jelen a fiatalok körében, ő se találkozott volna az önkéntességgel, ha nem keres utána. Az egyetemen például egyszer se hallott ilyen lehetőségről. Szerinte inkább csak Budapesten van ez elterjedve. A fiatalok pedig inkább diákmunkát vállalnak az egyetem mellett. Pedig nekik lenne idejük önkénteskedni, de amíg nincs meg a motiváció, az egymás ösztönzése addig pihenés gyanánt a kocsmákba fognak menni. Pedig az önkéntesség is pihenés, mert ha azt csinálja az ember, amit szeret, az kapcsolódás. T. Irma se hallott az önkéntes törvényről, az iskolai társadalmi munkáról hallott, de bővebben nem tudott róla beszélni.

Ötödik interjúmat nem személyesen készítettem el, hanem interneten chat-es beszélgetés közben. Az interjúalany tudta, hogy ez interjú és nem egy beszélgetés. A megkérdezett J. Anita, 34 éves rendezvényszervező, egy fiataloknak szóló önkéntes alapítványnál programkoordinátor. Szerinte nincs jelen a mai magyar társadalomban az önkéntesség, és ennek több oka is van. Az egyik, hogy jelen helyzetben az emberek többsége nincs olyan helyzetben, hogy önkénteskedhessen, mert sokaknak így is több helyen kell dolgoznia a megélhetésért, és nincs már kapacitásuk. A másik, hogy a magyar emberek többsége az önkéntes munkát ingyen munkának érzi, ezért alpból el sem menne. További ok, hogy a mai magyar társadalom köztudatában nincs még annyira jelen az önkéntes munka, hogy evidens legyen. Ha általánosságban az összes magyar fiatalat nézi, akkor önkéntességgel nem nagyon vesznek részt a társadalom fejlődésében. Viszont ha azokat a fiatalokat veszi figyelembe, akik szoktak önkéntes munkát végezni és általában ezt rendszeresen teszik, akkor nagyon is részt vesznek a társadalom fejlődésében. J. Anita hallott a középiskolákban bevezetett társadalmi munkáról. Erről azt gondolja, hogy: „Nem önkénteskedni kell, hanem közösségi szolgálatot kell teljesíteni. Ez a két dolog más.” Az alapgondolattal egyetért, hogy a döntéshozók ezzel szeretnék a fiatalokat szociálisan érzékennyé, és társadalmilag felelősségteljessé nevelni, azonban, azzal nem ért egyet, hogy nem kapnak az iskolák ehhez megfelelő felkészülési lehetőséget. Véleménye szerint a fiatalok szervezeti kereteken belül jobban szeretnek tevékenykedni, az azon kívüli önszerveződésen alapuló tevékenység ritkább, de általában több lehetőséget nyújt a tapasztalati tanulásra nézve. Azonban fontos megjegyezni, hogy a szervezeti keretek közötti tevékenység is lehet olyan, mint egy önszerveződő önkéntesség, ez a fiatalokat támogató szervezet munkáján múlik. A civil szervezetek általában jelen vannak a köztudatban, szerinte nem különülnek el, mint önkéntes szervezetek. Többségük honlapjukon és facebook oldalukon hirdetik meg az önkéntes lehetőségeket. Ezen kívül különböző civil börzéken, fórumokon. J. Anita arról, hogy ezek az intézmények nincsenek jelen a társadalomban így reagált: „Ezen felhívások nem jönnek velünk szembe az utcán, de ha valaki szeretne önkéntes munkát végezni szervezeti keretek között, akkor elkezd keresgélni, és úgy viszont könnyedén rá tud találni ezen felhívásokra és lehetőségekre.”

Az interjúkból kiderül, hogy a fiatalok későn szereznek tudomást arról, hogy az önkéntesség, mint tevékenységi forma létezik. Mind a négy fiatal megkérdezett úgy gondolja, hogy az önkéntes szervezetek nincsenek jelen a mai magyar társadalomban. Az önkéntes alapítvány dolgozója úgy gondolja, hogy jelen vannak, csak a fiatalok nem keresik meg őket. Azt viszont a fiatalok elmondták, hogy arra már nem hajlandóak, hogy utánuk keressenek, ha pedig utánuk keresnek, nincs megfelelő tájékoztatás. Az interjúkból kiderül, hogy fontos és értékes dolognak találják az önkéntességet. Azonban Magyarországon nincs hozzá a kellő életszínvonal, hogy kiteljesedhessen. A válaszokból az is kiderült, hogy nem mindig biztosak abban, hogy amit önkéntesnek hisznek, az valóban az is. Nem tudják mi az önkéntes törvény, de azzal tisztában vannak, hogy az iskolákban kell társadalmi munkát végezni. Szerintük a fiatalok az intézmények hiánya, a diákmunka felülreprezentáltsága, a tanulás és kevés motiváció miatt nem önkénteskednek. Nincs meg a kultúrája, hagyománya, nincs húzó erő, hogy kipróbálják magukat ezen a területen. A szakirodalmi áttekintőből is jól kiolvasható, hogy az önkéntes stratégia egyik fő célja, hogy az emberek tudják azt, hogy az önkéntesség értékes dolog. A kutatásból kiderül, hogy a fiatalok ezt tudják, de a stratégia a fő hangsúlyt a társadalmi és nem az ifjúsági részvételre teszi. Ez azért gond, mert az interjúkból is kiderül, hogy a fiatalok kifejezetten a saját életterükkkel vannak elfoglalva, ami viszont nem megoldott és kilátástalan számukra, ezért inkább külföldben gondolkoznak.

5. Összegzés

Következtetésként elmondható, hogy a megkérdezett fiatalok az önkéntességgel, mint szóval vannak tisztában. Az, hogy maga a tevékenység mit jelent, nincs számukra elsajátítva. Túlkésőn találkoznak ezzel a fogalommal, így nincs elég idejük arra, hogy kipróbálhassák magukat ezen a téren. Először elkezdene a tovább tanulásával foglalkozni, később a munkavilágába szeretnének bekerülni, majd családot és gyermeket szeretnének vállalni. Ha korábban ismerkednének meg a tevékenységgel, hamarabb sajátíthatnák el, így a későbbiekben már ezzel együtt élnének és terveznék az életüket. A második probléma az, hogy nincsenek jelen olyan intézmények a fiatalok körében, ahol önkéntes tevékenységet vállalhatnak. A fiatalok nem fognak maguktól ilyen lehetőséget keresni, inkább elmennek dolgozni, amiből pénzük van. Másrészt kevésbé akarnak ezért a társadalomért tenni, mert inkább a külföldi lehetőségekben gondolkoznak. Azonban ha jobban köztudatban lennének ezek a szervezetek, többször találkoznának a fiatalok önkéntes akciókkal, felhívásokkal, lehetőségekkel, többen jelentkeznének. Elsősorban nem hosszú távú önkéntes munkába kellene bevonni a fiatalokat, hanem rövid távú önkéntes akciókba, ahol megtapasztalhatják azt, hogy milyen haszonnal jár az, amit csinálnak. A fiatalok fontosnak találják a társadalomban az önkéntességet, de nincs hagyománya és kultúrája, így nem tud kiteljesedni. Ha megfelelő kultúrája lenne, akkor elismertebb lenne a társadalom tagjai számára. Attól függetlenül, hogy a fiatalok nagyobb része már nem önkénteskedik, ha önkénteskedik akkor is csak ritkán, értékesnek tartják ezt a fajta segítségnyújtást. Úgy gondolják nem csak a társadalomnak értékes, de magának az egyénnek is, mivel ez alatt az idő alatt, amíg ezt a tevékenységet végzik, több kompetenciája is fejlődik az egyénnek. Az önkéntesség értéketermelő, mivel olyan dologt végez el az ember, ami fontos és hasznos a társadalomnak, de pénzzel nem megfizethető. A kutatásból kiderül, hogy a megkérdezett fiatalok nem ismerik az önkéntes törvényt, vagy pedig összekeverik a középiskolai társadalmi munkával. Több képzést, felhívást és tájékoztatást kellene adni róla, hogy tisztában legyen a tartalmával. A probléma nem azzal van, hogy a megkérdezett fiatalok nem ismerik az önkéntességet, mert a szót és a jelentését ismerik. Azonban nem tapasztalták meg elégszer ahhoz, hogy a tartal-

mi részét is ismerjük, ezáltal nem tudnak reális képet kialakítani róla. Magyarországon kellene egy kiforrt és mindenki által elismer önkéntes definíciót alkalmazni, hogy mindenki számára ugyan azt jelentse. Nincsenek jelen az intézmények az életükben, így nem tudnak mibe kapaszkodni, nem tudják, hol kezdjenek bele. Ha a kérdőívek alapján elmondható, hogy a fiatalok legnagyobb része már vettek részt önkéntes akcióba, de rendszeres önkéntes tevékenységet nem végeznek. Ezeken az önkéntes akciókon kellene a fiatalok ösztönözni arra, hogy más területen is próbálják ki magukat és olyan tevékenységet keressenek, amivel a későbbiekben is szeretnének foglalkozni. Azok a fiatalok, akik még nem vettek részt semmilyen önkéntes megmozdulásban, őket az intézményeknek kellene bevonni különböző reklámokkal, felhívásokkal. Képzéseket kellene hirdetniük, kötetlen beszélgetéseket, ezáltal nem csak új önkénteseket lehetne bevonni, de rögtön képzettebbek lennének a fiatalok. A tanulás útján elsajátíthatnák saját képességeiket, így könnyebben tudnának érvényesülni. Lelkileg is felkészültebbek lennének, így se maguknak se másoknak nem okoznának kárt. A megfelelően felkészített emberek bátrabban kezdenek bele bármibe. A megkérdezett fiatalok hasznosnak és értékesnek tartják az önkéntességet, ezért nem azt kellene közvetíteni feléjük, hogy mennyire hasznos és mennyire értékes, mert ezt tudják. Ott kellene megragadni a dolgot, hogy ebből milyen hasznuk lesz. Ha a fiatalok azt látják, hogy ettől könnyebben tudnak munkába állni, kijuthatnak külföldre, saját életkörülményük is javul, szívesebben vesznek részt benne. Ennek első lépéseként azt kellene elérni, hogy ne csak a szociális és karitatív önkéntes lehetőségek kapjanak nagy hangsúlyt. Olyan önkéntességeket is be kellene mutatni a fiataloknak ami a szakmájukhoz kapcsolódik, így nagyobb kedvvel vágnának bele. Gyakorlati helyeket kellene a szervezeteknek meghirdetniük, mert így könnyebben be tudnák vonni ezt a korosztályt, ha pedig bekerülnek egy intézménybe, akkor könnyebben benn lehet tartani őket.

Témavezető: Laki Ildikó főiskolai adjunktus

Felhasznált irodalom

BÁNSZEGI ZSUZSA (2009): *Fiatalok társadalmi részvétele*, Mobilitás könyvek 2.

BARTAL ANNA MÁRIA: „Menj el, és Te is hasonlóképpen cselekedj!”- az önkéntesség fogalmáról, az önkéntesek számáról és motivációiról. 2011.szeptember 28-32. Szív magazin

CZIKE KLÁRA-BARTAL ANNA MÁRIA (2005): *Önkéntesek és nonprofit szervezetek-az önkéntes tevékenységet végzők motivációi és szervezeti típusok az önkéntes foglalkoztatásban*. Budapest: Civil Egyesület

KÖZÖD! program 2010. kvalitatív értékelése

MÉSZÁROS ZOLTÁN- KOSTYÁL ÁRPÁD- MESTER DÁNIEL (2011): *Köztár.hu Közszolgáltatás, esélyegyenlőség, önkéntesség*. Nemzeti Család-és Szociálpolitikai Intézet

Útmutató az önkéntes törvényhez- amit a fogadó szervezetnek tudniuk érdemes a közérdekű önkéntes tevékenységről szóló törvényről (2006)- Felelős kiadó: F. Tóth András. Budapest: Önkéntes Központ Alapítvány

Internetes források

A magyarországi önkéntesség fejlesztési stratégiája.

http://www.ifjusagimunkakonyvtara.hu/reszletes_a_magyarorszagi_onkentesseg_fejlesztesi_strategiaja_97.html Megtekintve: 2012-10-28

Az idősek és az önkéntesség.

<http://www.eurofound.europa.eu/pubdocs/2011/032/hu/1/EF11032HU.pdf> Megtekintve: 2012-11-05

Az önkéntes törvényről. <http://www.onkentesen.eu/az-onkentes-torvenyrol> Megtekintve: 2012-11-01

Az önkéntesség története <http://www.onkentesen.eu/az-onkentesseg-tortenete> Megtekintve: 2012-09-02

Az önkéntességre vonatkozó teljesítmény-értékelő és motiváció elemző modell kidolgozásának tapasztalatai. http://mkkke.hu/images/teljert_modell_tanulmany_20111030.pdf Megtekintve: 2012-12-01

BARTAL ANNA MÁRIA- KMETTY ZOLTÁN: *A magyar önkéntesek motivációi – a Magyar Önkéntes Motivációs Kérdőív sztenderdizálásának eredményei alapján*, Civil Szemle, 2011.4.7-30. <http://volunteermotivation.hu/downloads> Megtekintve: 2012-09-02

BARTAL ANNA MÁRIA: *Önkéntesek és nem önkéntesek jellemzői.*

<http://volunteermotivation.hu/downloads> Megtekintve: 2012-09-02

Bekeretezve- Törvény az önkéntes tevékenységről.

http://magyarnarancs.hu/belpol/bekeretezve_-_torveny_az_onkentes_tevekenysegről-64266 Megtekintve: 2012-11-02

Elcsereült önkéntesek. Útmutató időskoriak külföldi önkéntes munkájához.

http://www.tpf.hu/pages/books/index.php?page_id=&books_id=247 Megtekintve: 2012-11-05

FERENCSEK ILDIKÓ (2009): *Strukturált párbeszéd. A fiatalok társadalmi részvételének növe-
lése.* Tanulmány <http://barankovics.hu/ifjusagkutatasi-muhely-elemzesektanulmanyok>
Megtekintve:2012-11-04

Fiatalok, idősek, önkéntesek és a szegénység.

http://www.zalai-falvak.hu/files/PBK_fiat-al_idos_onkentes.pdf Megtekintve: 2012-11-05

GALAMBOS HENRIETTE RITA: *Közöd?* <http://tani-tani.info/083galambos> Megtekintve: 2012-11-04

GALAMBOS HENRIETTE RITA: *Öntsünk tiszta vizet a pohárba!* http://tani-tani.info/ontsunk_tiszta Megtekintve: 2012-11-05

Ifjúság 2008. Gyorsjelentés.

http://www.mobilitas.hu/uploads/1/hirek/2382/fajlok/ifjusag2008_gyorsjelent-es_090520.pdf
f Megtekintve: 2012-11-05

Ifjúságpolitika az egyes európai országokban <http://www.eurodesk.hu/ifjusagpolitika> Meg-
tekintve: 2010-09-30

Ifjúságpolitikai vizsgálatok Magyarországon.

http://www.ifjusagimunkakonyvtara.hu/reszletes_ifjusagpolitikai_vizsgalat_magyarorszag-on_55.html Megtekintve: 2012-10-21

Iránytű kampány. <http://www.kozod.hu> Megtekintve: 2012-11-04

Lakossági adományok és önkéntes munka.

<http://www.nonprofitkutatas.hu/letoltendo/lakossagi.pdf> Megtekintve: 2012-11-06

Mi az önkéntesség. <http://www.onkentes.hu/cikkek/mi-az-az-onkentesseg> Megtekintve:
2012-08-05

Nemzeti Önkéntes Stratégia 2011-2020.

www.kormany.hu/download/0/48/60000/honlapra.doc. Megtekintve: 2012-08-22

ÖFN. <http://www.kozod.hu> Megtekintve: 2012-11-04

Önkéntesség és generációk közötti szolidaritás. Eurobarométer összesítő jelentés.
2011. október.

http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/hu/00191b53ff/Eurobarom%C3%A9ter-.html?tab=2011_1 Megtekintve:2012-09-24

The UN definition of volunteering. [http://eyv2011.europak-online.net/wp-](http://eyv2011.europak-online.net/wp-content/uploads/2010/11/UN-definition-volunteering.pdf)

[content/uploads/2010/11/UN-definition-volunteering.pdf](http://eyv2011.europak-online.net/wp-content/uploads/2010/11/UN-definition-volunteering.pdf) Megtekintve: 2012-08-30

Történetünk. <http://www.oka.hu/cikkek/tortenetunk> Megtekintve: 2012-08-22

Új nemzedék jövőjéért program.

http://www.ujnemzedek.hu/files/tiny_mce/keretprogram0116.pdf Megtekintve: 2012-10-23

What is volunteer.

http://www.movisie.nl/127853/def/home/vrijwillige_inzet/over_vrijwillige_inzet/wat_is_vrijwillige_inzet/ Megtekintve 2012-11-01

<http://www.kozod.hu/p/programrol.html> Megtekintve:2012-11-03